Osmanlıca
Eğitim ve Kültür Dergisi

Yıl: 02 / Sayı: 15
KASIM 2014
Muharrem - Safer 1435

osmanlicadergi.com
@osmanlicadergi

SÜEDA
Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Adına İmtiyaz Sahibi
ve Genel Yayın Yönetmeni
METİN UÇAR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
A. MUHYİDDİN UZUN

Danışma Kurulu
AHMED SEMİZ
DOÇ. DR. ÖMER İŞBİLİR
YRD. DOÇ. DR. YUSUF BİLEN
YRD. DOÇ. DR. TURGUT KOÇOĞLU
YRD. DOÇ. DR. HÜSREV AKIN

Yayın Koordinatörü
İBRAHİM MAHİR ÇAKMAK

Hukuk Müşaviri
Av. HAKKI AYGÜN

Tashih
AHMET BEYPAZAR
İBRAHİM KARABOĞA

Grafik Tasarım
ERDEM KÖYMEN

Sosyal Medya
OSMAN GAZALİ ÇAKMAK
ERDOĞAN AKMAN

Teknik Destek
ADEM KILIÇ

Mali Sorumlu
FİKRET TOKSÖZ

Abone Sorumlusu
HÜSREV BİROL ÖZDEMİR

Satış Pazarlama
EMRULLAH ŞAKALAR

Baskı Yeri
Express Basımevi
0.212 671 61 51

Abonelik
Tel: 0.212 671 51 80
Gsm: 0.530 370 70 10
0.530 148 63 82
www.e-sueda.com

Yönetim Yeri
İkitelli Organize San. Bölgesi
Eski Turgut Özal Cd.
No: 40/1 Kat: 3
Başakşehir/İSTANBUL

Fihrist

Editör'den 02

Osmanlıca Öğrenme Hikâyem 04
Cihat Günteş / İsveç

Biliyor muydunuz? 06
Kelimelerin Kökenlerine Yolculuk * Osmanlı Devletinden Bir Vefâ Örneği * Mevlânâ Hâlid Hazretlerinin Ailesine Maaş Bağlanması * Mevlânâ Hâlid Hazretlerinin Türbedârına Maaş Ödenmesi

Mütehassısların Gözüyle 12
Doç. Dr. Süleyman Baki İle Mülâkât

Belge Okumaları 16
Takrir * İtalyan Subayının Arnavutları Devlete Karşı Kışkırtma Çabaları

Okuma Metinleri 24
7 Soruda Harf İnkılabı * Arabî Harfleri Terakkimize Mâni Değildir * Birlik ve Beraberlik * Ağaç Kasidesi'nden

Hüsn-i Hat Çalışmaları 32
"Tı" harfi

Osmanlıca Yazabiliyorum 33
Yazı alıştırmaları

Kitâbe Okumaları 34
Muhtelif Kitabeler

Tarihten Notlar 36
Dünyanın En Güzeli Olan Yazınızı Niye Attınız? * Yavaş Yavaş Dinini Terk Etmiş Olur * Dil'de İnkılâp Olmaz * Millî Kültür Nasıl Verilecek? * Aman Görmesinler, Satar!

Osmanlıca Ödüllü Bulmaca 40

Editör'den

METİN UÇAR editor@osmanlicadergi.com @msserdengecti

ستراتژیك ذهنیت و كولتورل كیملك

"بر طوپلومك ستراتژیك ذهنیتی؛ ایچنده كولتورل، پسیقولوژیك، دینی و صوسیال دگر دنیاسنی ده بارینديران تاریخی بریكیم ایله بو بریكیمك اولوشدیغی و یاكسیدیغی جغرافی حیات آلاننك اورتاق أوروني اولان بر بیلینجك، او طوپلومك دنیا أوزرنده كی یرینه باقیسه طرزینی بلیرله‌مه‌سنك أورونیدر.

گچمشی قوشاتان قدیم قاورامی ده، گله‌جگی بلیرله‌یه‌جگی ادّعاسنی طاشییان دولت ابد مدّت قاورامی ده بو ستراتژیك ذهنیتك محتواسنی طوقویان بر تاریخ و كیملك بیلینجنی یاكسیتمقده‌در. گرك عثمانلی دولتنك چوزولمه سورجنده گركسه تركیه جمهوریتنك قورولوشندن بو یانه قارشی قارشی‌یه قالینان اولوسلر آراسی پروبلملرده اورته‌یه چیقان اك أونملی گریلیم آلانی، بو ستراتژیك بیلینجك سوركلیلك عنصرلری ایله جاری اولوسلر آراسی گوچ دنگه‌لرنده‌كی قونوم آراسنده‌كی فرقك طوغوردیغی پسیقولوژیك گریلیم و بو گریلیمك كیملك بیلینجی أوزرنده‌كی ییپراتیجی أتكیسیدر.

بو آچیدن عثمانلی-ترك ستراتژیك بیلینجنك آنا عنصرلرینك سوركلیلك و دگیشیم یوگلریله یكیدن طارتیشیلمه‌سی، یوزلشمه‌مز گركن اك أونملی مسئله‌لردن بریسیدر."

بوگون تركیه جمهوریتنك باسه باقانی اولارق خدمت ایدن صایین احمد داود اوغلی، بویله سویلییور كتابنده. ایلری‌یی قوشاتاجق بر انرژیدن بحث ایدیلدیگی بویله بر طورومده، البته كولتورل درینلك و ایلری‌یه طوغری سوركلیلك أونملی اولاجقدر.

صایین داود اوغلی یاقین تاریخه عائد یاشانان شیزوفرنی و چلیشكی‌یی ده شو سطرلرله افاده ایتمش: "تركیه‌ده یاشانان اك تمل چلیشكی بر مدنیت چوره‌سنه

Stratejik Zihniyet ve Kültürel Kimlik

"Bir toplumun stratejik zihniyeti; içinde kültürel, psikolojik, dini ve sosyal değer dünyasını da barındıran **tarihi birikim ile bu birikimin oluştuğu ve yansıdığı coğrafi hayat alanının ortak ürünü olan bir bilincin,** o toplumun dünya üzerindeki yerine bakış tarzını belirlemesinin ürünüdür.

Geçmişi kuşatan kadim kavramı da, geleceği belirleyeceği iddiasını taşıyan Devlet-i Ebed müddet kavramı da bu stratejik zihniyetin muhtevasını dokuyan bir **tarih ve kimlik bilincini** yansıtmaktadır. Gerek Osmanlı Devleti'nin çözülme sürecinde gerekse Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana karşı karşıya kalınan uluslararası problemlerde ortaya çıkan en önemli gerilim alanı, bu stratejik bilincin süreklilik unsurları ile cari uluslararası güç dengelerindeki konum arasındaki farkın doğurduğu psikolojik gerilim ve bu gerilimin kimlik bilinci üzerindeki yıpratıcı etkisidir.

Bu açıdan Osmanlı-Türk stratejik bilincinin ana unsurlarının süreklilik ve değişim yönleriyle yeniden tartışılması, yüzleşmemiz gereken en önemli meselelerden birisidir."

Bugün Türkiye Cumhuriyetinin Başbakanı olarak hizmet eden Sayın Ahmet Davutoğlu, böyle söylüyor kitabında. İleriyi kuşatacak bir enerjiden bahsedildiği böyle bir durumda, elbette kültürel derinlik ve ileriye doğru süreklilik önemli olacaktır.

Sayın Davutoğlu yakın tarihe ait yaşanan şizofreni ve çelişkiyi de şu satırlarla ifade etmiş: **"Türkiye'de yaşanan en temel çelişki** bir medeniyet çevresine siyasi merkez olmuş bir toplumun tarihi ve jeokültürel özelliklerinin oluşturduğu siyasi kültür birikimi ile siyasi elit tarafından başka bir medeniyet

سیاسی مرکز اولمه بر طوپلومك تاریخی و ژئوکولتورل أوزللکلرینك اولوشدیردیغی سیاسی کولتور بریکیمی ایله سیاسی ألیت طرفندن باشقه بر مدنیت چوره‌سنه التحاق ایتمه اراده‌سی اساس آلینارق شکللنمه سیاسی سیستم آراسنده‌کی اویوم پروبلمیدر و بو طوروم همن همن ساده‌جه ترکیه‌یه خاص بر اولغودر."

اولان بر طرفه، گلدیگمز نقطه‌ده "کولتور و گوکل جغرافیه‌مزه ناصل قاتقی یاپیلابیلیر؟" صوریسی داها اهمیتلی اولسه گرکدر. یا ده "یوزلشمه‌مز گرکن نیرنگی نقطه‌لرینه و گچمه و گله‌جگی قوشاتاجق فوطوغرافه هانگی رنکله، ناصل فیرچه اورولمسی گرکمکده‌در؟"

أوکجه‌لکلی اولارق، گچمشك وارلغی شعوره طاشینملی که اورایه قارشی ایلگی اویانابیلسین. فکراً تاریخه دونن، فعلاً ده اورایه حرکت ایتمه قابلیتنی گلیشدیرمك، آچیغه چیقارمق ایسته‌یه‌جکدر. تاریخی قیریلمه سورجنی، بو ملّت أل برلگیله سوردیروله‌بیلیر و آراده‌کی آچیغی قپاتابیلیر طورومه طاشیناجقدر.

کولتور، بر ملّتك باشیدر. ملّتی کولتورندن آیری طوتمق، اونی باشسز بر بدنه محکوم ایتمك آکلامنه گلیرکه، بویله بر طورومده نه طرفه دوشه‌جگی بللی اولمایان جانلی جنازه‌دن عبارت بر طوپلوم چیقار اورته‌یه. بو طوروم ده بوگونه شکایت ایدر اولدیغمز پك چوق صیقینتینك تمل قایناغی اولسه گرکدر.

عثمانلیجه آگیتیم و کولتور درگیسی اولارق بزلر ده قیریلانی تعمیر ایتمك، اسکیینی یکیله‌مك، اونوتولانی خاطرلاتمق، تئوریده قالانی پراتیگه دوکمك غایه‌سیله یاقلاشیق ایکی سنه در سزلرله برلکده‌یز. قارینجه قدرنجه ده اولسه ایشك اوجندن طوتمقدن غایت ممنونز. آلدیغمز نتیجه‌لردن مسرورز. سزلردن گلن هر یکی أوگرنیلمه بیلگینك وارلغندن گوچ آلییورز. و بو گوچ و هیجانله هر آی سزلرله بولوشمه‌یه غیرت ایدییورز.

تاریخدن گلن وظیفه‌مزك بیلینجنده اولارق سزلرله ایلری‌یی قوشاتاجق چالیشمه‌لر یاپمه‌یه دوام ایدییورز. هر زمان سویله‌دیگمز گبی یینه دییورزکه "عثمانلیجه بیلمدن اولماز. و عثمانلیجه أوگرنمك ۱۵ دقیقه ایله باشلار." ستراتژی سزده. لطفاً کندیکزی فرق ایدك.

متین اوچار

çevresine iltihak etme iradesi esas alınarak şekillenmiş siyasi sistem arasındaki uyum problemidir ve bu durum hemen hemen sadece Türkiye'ye has bir olgudur."

Olan bir tarafa, geldiğimiz noktada "Kültür ve gönül coğrafyamıza nasıl katkı yapılabilir?" sorusu daha ehemmiyetli olsa gerektir. Ya da "Yüzleşmemiz gereken nirengi noktalarına ve geçmiş ve geleceği kuşatacak fotoğrafa hangi renkle, nasıl fırça vurulması gerekmektedir?"

Öncelikli olarak, geçmişin varlığı şuura taşınmalı ki oraya karşı ilgi uyanabilsin. Fikren tarihe dönen, fiilen de oraya hareket etme kabiliyetini geliştirmek, açığa çıkarmak isteyecektir. Tarihi kırılma sürecini, bu millet elbirliğiyle sürdürülebilir ve aradaki açığı kapatabilir duruma taşınacaktır.

Kültür, bir milletin başıdır. Milleti kültüründen ayrı tutmak, onu başsız bir bedene mahkûm etmek anlamına gelir ki, böyle bir durumda ne tarafa düşeceği belli olmayan canlı cenazeden ibaret bir toplum çıkar ortaya. Bu durum da bugün şikâyet eder olduğumuz pek çok sıkıntının temel kaynağı olsa gerektir.

Osmanlıca Eğitim ve Kültür Dergisi olarak bizler de kırılanı tamir etmek, eskiyeni yenilemek, unutulanı hatırlatmak, teoride kalanı pratiğe dökmek gayesiyle yaklaşık iki senedir sizlerle birlikteyiz. Karınca kadarınca da olsa işin ucundan tutmaktan gayet memnunuz. Aldığımız neticelerden mesruruz. Sizlerden gelen her yeni öğrenilmiş bilginin varlığından güç alıyoruz. Ve bu güç ve heyecanla her ay sizlerle buluşmaya gayret ediyoruz.

Tarihten gelen vazifemizin bilincinde olarak sizlerle ileriyi kuşatacak çalışmalar yapmaya devam ediyoruz. Her zaman söylediğimiz gibi yine diyoruz ki "Osmanlıca bilmeden olmaz. Ve Osmanlıca öğrenmek 15 dakika ile başlar." Strateji sizde. Lütfen kendinizi fark edin.

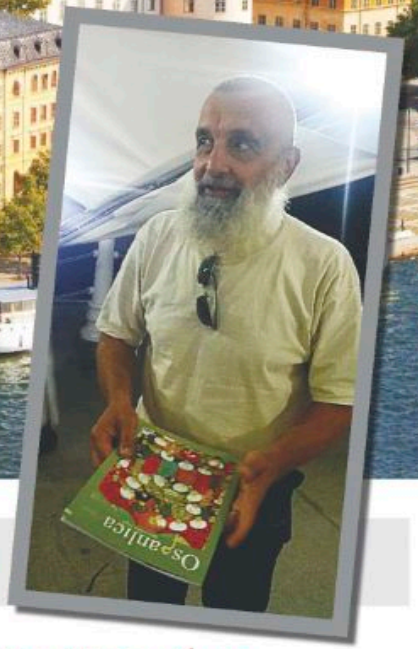

Osmanlıca Öğrenme Hikâyem

Cihat Günteş / İsveç

1970'li yıllarda maalesef okullarda Kur'an hurufunun yasak olması sebebiyle Osmanlıcadan uzak bırakılmıştık. Bu, bende çocukluk yıllarında üzüntü oluşturduğu gibi, seneler geçtikçe üzüntüm ve hasretim arttı.

Türkiye'de tanışamadığım eskimeyen yazı ile ahir ömrümde Osmanlıca dergisi vasıtasıyla gurbette, İsveç'te tanıştım. Osmanlıca Eğitim ve Kültür Dergisi'ne minnettarlığımı belirtmek istiyorum. Emeği geçenlerden Allah razı olsun.

Şimdi Osmanlıca metinleri rahatlıkla okuyabiliyorum. Üsküdar'da stand açan genç arkadaşlar dergiyi takip etmeye devam edersem mezar taşlarını ve zor metinleri de okuyabileceğimi söylediler. Ben de buna yürekten inanıyor ve yeni özlemime kavuşmak için çabalıyorum.

جهاد گونتش / ايسوچ

١٩٧٠'لى ييللرده مع الاسف اوقوللرده قرآن حروفنك ياساق اولمسى سببيله عثمانليجه‌دن اوزاق بيراقيلمشدق. بو، بنده چوجقلق ييللرنده أوزونتو اولوشديرديغى گبى، سنه‌لر گچدكجه أوزونتوم و حسرتم آرتدى.

تركيه‌ده طانيشامديغم اسكيمه‌ين يازى ايله آخر عمرمده عثمانليجه درگيسى واسطه‌سيله غربتده، ايسوچده طانيشدم. عثمانليجه اگيتيم و كولتور درگيسنه منّتدارلغمى بليرتمك ايستييورم. امگى گچنلردن الله راضى اولسون.

شيمدى عثمانليجه متنلرى راحتلقله اوقويابيلييورم. اسكداره ستاند آچان گنج آرقداشلر درگى‌يى تعقيب ايتمه‌يه دوام ايدرسه‌م مزار طاشلرينى و زور متنلرى ده اوقويابيله‌جگمى سويله‌ديلر. بن ده بوڭا يوركدن اينانييور و يڭى أوزلمه قاووشمق ايچون چاباليييورم.

آغاچ قصیده‌سندن

خلیل نهاد بوزتپه

براز سزك گبی‌یم، سرده دیلجیلك واردر.
یرنده "باش" دییه یازدم، یرنده "سر" یازدم
عناد ایدوب دیدیگز سز "سو"، بن دیدم "عسکر!"
سز "ایر" دیدکجه دوگوندم دیدم "نفر"، یازدم
دیدکجه سز "گنه رال" آرتدی حسرتم "پاشا"یه!
کباب اولوب آتشندن یانان جگر، یازدم!
قوروم دیمك طورویورکن دینیرمی جمعیت؟
قورول دینیلملی، زیرا عربجه‌در هیئت!
بونگله قالدی ده ظنّ ایتمه، غربی ایتدی باتی!
اونك ده چهرهٔ ممسوخه(!) دوندی باق صورتی!
نه‌لر دگیشمدی، دنیا دگیشدی، اولدی آجون!
ییدیردیلر اوگا اربابی بر أوزل معجون!
نباته بیتکی دیمشلر.. شو بیلدیگك اوتدر.
اودر یا، اسمی دگیشمش.. ناصل اولور دیمه، طور!
قوروجه علم نباتاته دیندی بیتکیبیلیك!
عربجه، فارسجه یاساق.. ایسته‌ین دیسین بوتانیك!
اصل لغت اگیتیممش. دیمککه تربیه یوق!
بیلیرمی‌یم نه‌یه یوق، سز ده صورمایك نه‌یه یوق.
سزك شو اوللیدر ساده بیلمه‌گز گرکن:
اگیتمن اولدی مربی، معلّم أوگرتمن.
برنجی سوز آپ آچیق بر لاقیردی؛ "ایی ایتمه‌م!"
دیمکدر، آگلامایان یوق، ایکنجی "أوگرتمن!"
یرنده‌در، بو ده بس بللی. شیمدی صورکه نه‌دن،
نیچون دینیلملی "أوگرنجی" وارکن "أوگرنمن؟"
بیتیك، کتابه و مکتوبه دیندی، خوش دینمش!
کتاب اولوردی یازیلسه‌یدی، أویله ایش بو دییش!
بیتیك کتاب، اما گل صور بَتیك نه؟ - یازمه کتاب!
بو اینجه فرقی ایدر دیلده بللەمك ایجاب..

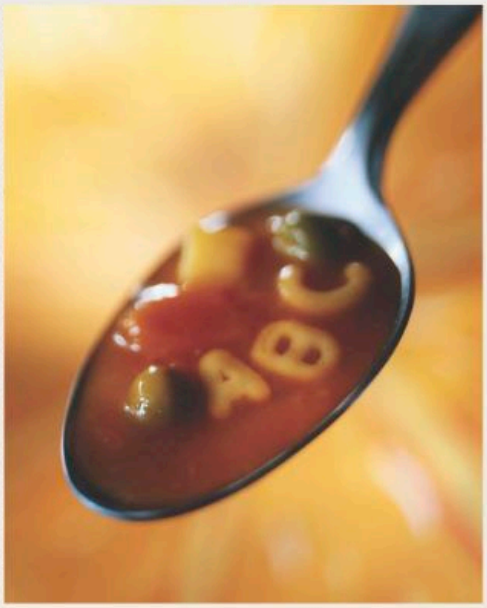

AĞAÇ KASİDESİ'NDEN

Halil Nihad Boztepe

Biraz sizin gibiyim, serde dilcilik vardır.
Yerinde "baş" diye yazdım, yerinde "ser" yazdım
İnad edip dediniz siz "sü", ben dedim "asker!"
Siz "er" dedikçe dövündüm dedim "nefer", yazdım
Dedikçe siz "general" arttı hasretim "paşa"ya!
Kebab olup ateşinden yanan ciğer, yazdım!
Kurum demek duruyorken denir mi cemiyet?
Kurul denilmeli, zira Arapçadır heyet!
Bununla kaldı da zannetme, Garbı etti Batı!
Onun da çehre-i memsuha(!) döndü bak suratı!
Neler değişmedi, dünya değişti, oldu Acun!
Yedirdiler ona erbabı bir özel macun!
Nebat'a bitki demişler.. Şu bildiğin ot'dur.
Odur ya, ismi değişmiş.. Nasıl olur deme, dur!
Kurumca ilm-i nebatat'a dendi Bitkibilik!
Arapça, Farsça yasak.. İsteyen desin Botanik!
Asıl Lügat eğitim'miş. Demek ki terbiye yok!
Bilir miyim neye yok, siz de sormayın neye yok.
Sizin şu olmalıdır sade bilmeniz gereken:
Eğitmen oldu mürebbi, muallim öğretmen.
Birinci söz apaçık bir lâkırdı; "İyi etmem!"
Demektir, anlamayan yok, ikinci "Öğretmen!"
Yerindedir, bu da besbelli. Şimdi sor ki neden,
Niçin denilmeli "Öğrenci" varken "Öğrenmen?"
Bitik, Kitab'a ve Mektub'a dendi, hoş denmiş!
Kitab olurdu yazılsaydı, öyle iş bu deyiş!
Bitik kitap, ama gel sor Betik ne? -Yazma kitap!
Bu ince farkı eder dilde bellemek icap..

Kelimelerin Kökenlerine Yolculuk

كلمه‌لرڭ كوكنلرينه يولجيلق

DR. MİRZA İNAK mirzaakmescidli@gmail.com

Bir gün Konfüçyüs'e sordular: **"Bir ülkeyi yönetmeye çağrılsaydınız yapacağınız ilk iş ne olurdu?"** Büyük filozof, şöyle cevap verdi: **"Hiç kuşkusuz, dili gözden geçirmekle işe başlardım. Şöyle ki: Dil kusurlu olursa, kelimeler düşünceyi iyi anlatamaz. Düşünce iyi anlatılmazsa, yapılması gereken şeyler doğru yapılamaz. İşler ve çalışmalar gereği gibi yapılmazsa, gelenekler ve kültür bozulur. Gelenek ve kültür bozulursa, adalet yanlış yola sapar. Adalet yoldan çıkarsa, şaşkınlık içine düşen halk, ne yapacağını, işin nereye varacağını bilmez. İşte bunun içindir ki dil, çok önemlidir!"**

Kişinin kullandığı kelimeler, ifadeler, benzetmeler onun karakterinin dışa vurumudur. Bizler kelimelerle düşünüp, kelimelerle duygularımızı ve fikirlerimizi dış dünyada resmederiz. Kullandığımız kelimeler sanki bir ressamın fırçasındaki renkler gibidir. Ressamın elinde ne kadar çok ve kaliteli renk varsa o kadar siyah beyazlığın donukluğundan kurtulup, sanatlı ve ifade gücü yüksek eserler ortaya koyar. Canlı, renkli bir ifade kuvvetini elde eder. Bu açıdan her kelimenin de kendine göre rengi, tonu, tesir gücü çok farklıdır. Bu nedenle zihin dünyamızı dış dünyada resmederken kullandığımız kelimeleri iyi tanımalıyız. Kelimeleri tanımayanlar, kelimelerin gücünü ve tesir sahasını bilemezler. Bu noktadan hareketle yine kelime dünyamızın zenginliğini arttırmak için yolculuğumuza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

بر گون قونفيچيوسه صوردیلر: "بر ئولكه‌يي يوكتمه‌يه چاغريلسه‌يديكز ياپاجغكز ايلك ايش نه اولوردی؟" بيوك فيلوزوف، شويله جواب ويردی: "هيچ قوشقوسز، ديلی گوزدن گچيرمكله ايشه باشلاردم. شويله‌كه: ديل قصورلی اولورسه، كلمه‌لر دوشونجه‌يي ايی آڭلاتاماز. دوشونجه ايی آڭلاتيلمازسه، ياپيلمسی گركن شيلر طوغری ياپيلاماز. ايشلر و چاليشمه‌لر كرگی گبی ياپيلمازسه، گله‌نكلر و كولتور بوزولور. گله‌نك و كولتور بوزولورسه، عدالت ياڭليش يوله صاپار. عدالت يولدن چيقارسه، شاشقينلق ايچنه دوشن خلق، نه ياپاجغنی، ايشڭ نره‌يه واراجغنی بيلمز. ايشته بونڭ ايچوندركه ديل، چوق أونليدر!"

كيشينڭ قوللاندیغی كلمه‌لر، افاده‌لر، بكزتمه‌لر اونڭ قراقترينڭ طيشه اورومیدر. بزلر كلمه‌لرله دوشونوب، كلمه‌لرله دويغولريمزی و فكرلريمزی طيش دنياده رسم ايدرز. قوللاندیغمز كلمه‌لر صانكه بر رسّامڭ فيرچه‌سنده‌كی رنكلر گبيدر. رسّامڭ ألنده نه قدر چوق و قاليته‌لی رنك وارسه او قدر سياه بياضلغڭ طوكوقلغندن قورتولوب، صنعتلی و افاده گوجی يوكسك اثرلر اورته‌يه قويار. جانلی، رنكلی بر افاده قوّتنی ألده ايدر. بو آچيدن هر كلمه‌نڭ ده كنديه گوره رنگی، طونی، تأثير گوجی چوق فرقليدر. بو نه‌دنله ذهن دنيامزی طيش دنياده رسم ايدركن قوللاندیغمز كلمه‌لری ايی طانيملی‌يز. كلمه‌لری طانيمايانلر، كلمه‌لرڭ گوجنی و تأثير ساحه‌سنی بيله‌مزلر. بو نقطه‌دن حركتله بينه كلمه دنيامزڭ زنگينلگنی آرتديرمق ايچون يولجيلغمزه قالديغمز يردن دوام ايدييورز.

CEZÂ: (جزا) Bu kelime Arapça kökenli bir kelimedir. Arapçada karşılık manasında kullanılır. Mesela, Arap dünyasında birisi, bir iyilikle karşılaştığında mukabilinde muhatabına **"Cezâkellâhu hayran kesira"** der. Yani *(Allah sana çok hayırlı bir karşılık, bir mükâfat versin!)* der. Cezâ (karşılık) kelimesini ecdadımız iki yönde kullanmıştır. Dedelerimiz hayırlara ve iyiliklere verilen cezâya "**mükâfat**", şerlere ve kötülüklere verilen cezâya ise **mücazat** demişler. **"Şu dünya hayatında ne iyilik, ne fenalık cezâsız kalmayacaktır"** derken, dünyadaki tüm amellerimizin bir karşılığının, bir muhasebesinin olacağını ifade etmişlerdir. Hâlbuki bu kelime günümüzde sadece kötülüklere gerekli karşılığı vermek anlamında kullanılmaktadır. **"Türk cezâ kanunları"** bunun en tipik misalidir.

TEZKERE: (تذکره) Günümüzde de çok kullanılan bu Arapça kelimenin aslı **"tezkire"**dir. Zamanla galat (yanlış, hatalı) olarak tezkere şekline dönmüştür. **"Bir iş için izin, müsaade verildiğini bildiren veya bir hususu ispata yarayan resmi belge"** anlamındadır. Mesela, **"İzin tezkiresi"**, askerlikte **"terhis tezkiresi"**, bir yerden bir yere geçerken **"geçiş tezkiresi"** gibi geçmişte ve günümüzde farklı kullanım sahaları vardır.

BAHÇE: (باغچه) Bu kelime **"Bağ"** kelimesi ile Farsça küçültme eki olan **"çe"** ekinin birleşmesinden oluşmuştur. **"Küçük bağ"** anlamındadır. Zamanla **"Bağçe"** kelimesi bozularak **"bahçe"** şeklinde kullanılır olmuştur. Farsça küçültme eki Türkçede pek çok kelimeyle beraber kullanılır. Mesela, lügatin küçüğüne **lügatçe**, kemanın küçüğüne **kemançe**, halının küçüğüne **haliçe** denilmektedir.

MERDİVEN: (مردیون) Bu kelimenin aslı Farsçadan gelmektedir. Farisi'de "neverd-i bâm" olarak söylenen bu kelime kıvrımlı, basamaklı yol manasına gelmekteydi. İranlılar bu kelimeye kısaca "nerdbân" diyorlardı. Bu kelime bizim dilimize geçince önce **"merdüven"** zamanla merdiven şeklinde ahenkli bir hal aldı ve Türkçeleşti.

KÖŞE: (کوشه) Bu kelime Farsça kökenli bir kelimedir. Aslı **"guuşe"**dir. Bu kelime dilimize geçince sesi ve manasıyla tam olarak "köşe"yi ifade eden bir kıvama gelmiştir. Dedelerimiz aslı Farsça olan bu kelimeden çok çeşitli birleşik kelimeler oluşturmuşlardır. Keskin, sert **"köşe"** kelimesi ile yumuşacık **"ciğer"** kelimesini yan yana getirip **"ciğerimin köşesi"** gibi duygu ve şefkat yüklü bir ifadeyi bulmuşlar, "Baş" ile "köşe" kelimesini evlendirip **"başköşe"** gibi müstesna bir söyleyişi yakalamışlardır.

Osmanlı Devletinden Bir Vefâ Örneği

عثمانلی دولتندن بر وفا أورنگی

ARİF EMRE GÜNDÜZ arifemreg@gmail.com

مولانا خالد حضرتلری (۱۷۷۹-۱۸۲۷)

مولانا خالد حضرتلری ۱۹نجی عصره طامغه‌سنی اورمش بیوك اسلام عالملرندندر. گنج یاشده مدرّس اولمشدر. یدی سنه ایراقلڤ سلیمانیه شهرنده‌کی مدرسه‌نڭ اداره‌جیلگنی یاپان مولانا خالد حضرتلری چوق صاییده طلبه یتیشدیریر. آردندن هندستانه گیدر و بوراده بش آی قالیر. دهیده یاشایان بیوك عالملردن عبد الله دهلوی حضرتلرندن علم تحصیل ایدن مولانا خالد حضرتلری، بغداده دونر. هندستانه هم گیدیش هم ده دونوش یولنده دورڭ بیوك عالملریله علمی مناظره‌لر یاپمه فرصتنی یاقه‌لار. بغدادده ده شامه گچه‌رك بوراده ده طلبه یتیشدیرمه‌یه دوام ایدر. ۱۸۲۷ سنه‌سنده شامده وفات ایدر. باشده عثمانلی جغرافیه‌سی اولڭ أوزره اسلام دنیاسنده بیوك تأثیری اولان مولانا خالد حضرتلری، یاپدیغی علمی فعالیتلرله، قرآنڭ یاڭلیش یورومالانمه‌سنه فرصت ویرمه‌مه نقطه‌سنده جدّی غیرت صرف ایتمشدر. عثمانلی اداره‌جیلری، مولانا خالد حضرتلرینی وفاتندن صوڭره ده اونوتمامشلر و گریده بیراقدقلرینه صاحب چیقارق وفا گوسترمشلردر. زور طورومده قالان أشنه و قیزینه معاش باغلانمش، تربه‌سنڭ باقیمی، تربه‌سنده قالان درویشلرڭ بیه‌جکلری و تربه‌دارینڭ گچیمی دولت طرفندن قارشیلانمشدر.

مولانا خالد حضرتلرینڭ عائله‌سنه معاش باغلانمسی

مولانا خالد حضرتلری، ٤٨ یاشنده وفات ایتمشدر. گریده بیراقدیغی عائله‌سنڭ زور گونلرنده عثمانلی دولتی، یانلرنده اولمش و اونلره معاش باغلانمشدر. بو طورومی، ۱۲ شباط ۱۸۵۳ (۳ جمادی الأوّل ۱۲۶۹ جمعه ایرته‌سی) تاریخلی وثیقه‌دن (۹۹۱۰/۲٦۲) أوگرنمکده‌یز:

Mevlânâ Hâlid Hazretleri (1779-1827)

Mevlânâ Hâlid Hazretleri 19. asra damgasını vurmuş büyük İslâm âlimlerindendir. Genç yaşta müderris olmuştur. Yedi sene Irak'ın Süleymaniye şehrindeki medresenin idareciliğini yapan Mevlânâ Hâlid Hazretleri çok sayıda talebe yetiştirir. Ardından Hindistan'a gider ve burada beş ay kalır. Delhi'de yaşayan büyük âlimlerden Abdullah Dehlevî Hazretlerinden ilim tahsîl eden Mevlânâ Hâlid Hazretleri, Bağdat'a döner. Hindistan'a hem gidiş hem de dönüş yolunda devrin büyük âlimleriyle ilmî münâzaralar yapma fırsatını yakalar. Bağdat'tan da Şam'a geçerek burada da talebe yetiştirmeye devam eder. 1827 senesinde Şam'da vefat eder. Başta Osmanlı coğrafyası olmak üzere İslâm dünyasında büyük tesiri olan Mevlânâ Hâlid Hazretleri, yaptığı ilmî faaliyetlerle, Kur'ân'ın yanlış yorumlanmasına fırsat vermeme noktasında ciddî gayret sarf etmiştir. Osmanlı idarecileri, Mevlânâ Hâlid Hazretlerini vefatından sonra da unutmamışlar ve geride bıraktıklarına sahip çıkarak vefâ göstermişlerdir. Zor durumda kalan eşine ve kızına maaş bağlanmış, türbesinin bakımı, türbesinde kalan dervişlerin yiyecekleri ve türbedârının geçimi devlet tarafından karşılanmıştır.

Mevlânâ Hâlid Hazretlerinin Ailesine Maaş Bağlanması

Mevlânâ Hâlid Hazretleri, 48 yaşında vefat etmiştir. Geride bıraktığı ailesinin zor günlerinde Osmanlı Devleti, yanlarında olmuş ve onlara maaş bağlanmıştır. Bu durumu, 12 Şubat 1853 (3 Cemâziye'l-evvel 1269 Cumartesi) tarihli vesikadan öğrenmekteyiz:

(BOA, İ.MVL., 262/9910)

BİLİYOR MUYDUNUZ

osmanlicadeger

(1) *Mâliye Nezâret-i Celîlesinin Meclis-i Vâlâ'ya i'tâ buyurulan bir kıt'a takrîri meâlinden müstefâd olduğu üzere Mevlânâ Hâlid Kuddise Sirruhû Hazretlerinin Şâm-ı Şerîf'de kâin zevcesi Âişe ve kerîmeleri* (2) *Fâtıma ve Sâre Hanımlar ile yedi nefer tevâbiâtı dûçâr-ı zarûret olduklarından kendilerine münâsib mikdâr maâş tahsîsi muktezâ-yı irâde-i seniyyeden olmak cihetiyle mahallince düşecek mahlûlâtın* (3) *iş'ârı bâbında tastîr buyurulan emîrnâme-i sâmîlerinin vüsûlünden ve Şâm-ı Şerîf sekenesinden bâberât-ı âlî şehriyye yetmiş beş Kuruş maâşa Mutasarrıfe Müteveffâ Râgıb Paşa birâderi Hulûsî* (4) *Bey'in kerîmesi Zeyneb Hâtûn'un ve bâ-buyuruldu şehriyye yüz elli Kuruş mâhiyye mutasarrıfesi Nakşî Kadın'ın vefâtından bahisle icrâ-yı iktizâsı mahallinden inhâ olunmuş ve Nakşî Kadın'ın mutasarrıfe* (5) *olduğu maâşın bâ-buyuruldu muhassas olması ve hazînece kaydı bulunamaması cihetle âhara tevcîhi mugâyir-i nizâm idüğünden andan sarf-ı nazarla Zeyneb Hâtûn'un mâru'z-zikr yetmiş beş Kuruş* (6) *maâşının nizâmının derece-i müsâadesine göre otuz yedi buçuk Kuruştan elli Kuruşa kadar tahsîs gösterilmiş olup bu hâle göre mezkûr yüz elli Kuruşun tahsîsi* (7) *nizâmına mugâyir olacağından bunun hazîne-mânde edilmesi ve zikr olunan yetmiş beş Kuruştan nizâmına tevfîkan elli Kuruşu şimdilik mûmâ ileyhâ Âişe ve Fâtıma ve Sâre Hânımlara* (8) *ale't-tesâvî tahsîsiyle hazînece icrâ-yı iktizâsı ve fakat maâş-ı mezkûr pek cüz'î idüğünden ve şâyân-ı merhamet bulunduklarından sâye-i ihsânvâye-i hazret-i mülûkânede* (9) *idâre olunabilecekleri mikdâra iblâğ olunmak üzere evvel-be-evvel vukû' bulacak mahlûlâtın bu tarafa iş'ârı zımnında mahalline tahrîrât tastîr kılınması husûslarının nezâret-i müşârun-ileyhâya* (10) *havâlesi Meclis-i Vâlâ'da dahî tezekkür kılınmış ise de ol-bâbda nevecihle emr ve irâde-i seniyye-i vekâletpenâhîleri müteallik buyurulur ise âna göre icrâ-yı muktezâsı bâbında emr u fermân hazret-i* (11) *men lehü'l-emrindir.* (12) *Selh-i Şa'bân Sene: 1269*

(13) *Es-Seyyid Muhammed Cemâleddîn* (14) *Hayrullah Efendi* (15) *nâ-mizâc* (16) *Ahmed Şükrü* (17) *...* (18) *Mümtâz* (19) *Es-Seyyid Ali Rızâ* (20) *Şekîb Efendi* (21) *komisyonda* (22) *...* (23) *Muhammed Ârif* (24) *Abdühû Muhammed Sâlih* (25) *Mustafa* (26) *Es-Seyyid İbrâhîm Edhem* (27) *Es-Seyyid Muhammed Nâil* (28) *Muhsin Efendi* (29) *komisyonda*

Mevlânâ Hâlid Hazretlerinin Türbedârına Maaş Ödenmesi

مولانا خالد حضرتلرينڭ وفاتندن آردندن تربه‌دارينڭ، تربه سنده بولونان درويشلرڭ و بينه بو تربه جوارنده‌کی فقيرلرڭ گچيملرينی صاغلايا‌جق معاش، عثمانلی دولتی طرفندن أودنکده‌يدی. ٢٩ مايس ١٨٦٧ (٢٥ محرّم ١٢٨٤ چهارشنبه) تاريخلی وثيقه‌دن (٢٥٧٦٧/٥٧٤) آڭلاديغمزه گوره مولانا خالد حضرتلرينڭ وفاتندن آردندن تربه‌دارلغنی ياپان محمّد فراقی افندی وفات ايدنجه يرينه، يکّی تربه‌دار اولارق، اوغلی محمّد سعيد افندی تعيين ايديلمشدر. و تربه‌نڭ، درويشلرڭ و فقيرلرڭ گچيمنی صاغلايا‌جق معاش بوندن صوکره يکّی تربه‌داره أوده‌نه‌جکدر.

Mevlânâ Hâlid Hazretlerinin vefatının ardından türbedârının, türbesinde bulunan dervişlerin ve yine bu türbe civarındaki fakirlerin geçimlerini sağlayacak maaş, Osmanlı Devleti tarafından ödenmekteydi. 29 Mayıs 1867 (25 Muharrem 1284 Çarşamba) tarihli vesikadan anladığımıza göre Mevlânâ Hâlid Hazretlerinin vefatının ardından türbedârlığını yapan Muhammed Firâkî Efendi vefat edince yerine, yeni türbedâr olarak, oğlu Muhammed Saîd Efendi tayin edilmiştir. Ve türbenin, dervişlerin ve fakirlerin geçimini sağlayacak maaş bundan sonra yeni türbedâra ödenecektir.

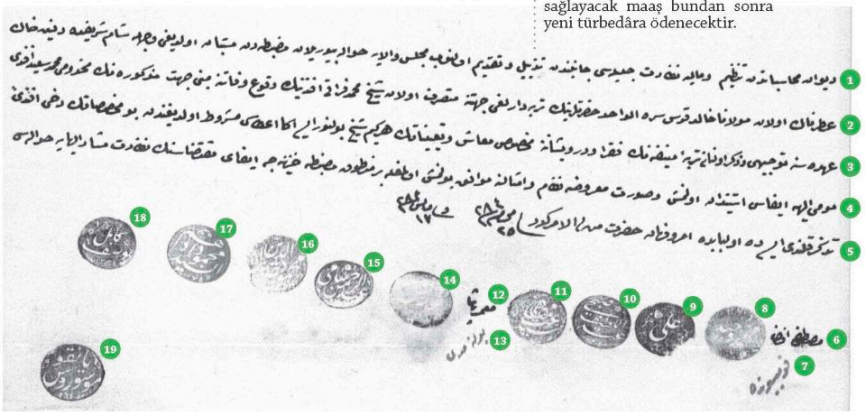

(1) *Dîvân-ı muhâsebâttan tanzîm ve Mâliye Nezâret-i Celîlesi cânibinden tezyîl ve takdîm olunup Meclis-i Vâlâ'ya havâle buyurulan mazbatadan müstebân olduğu vecihle Şâm-ı Şerîf'de defn-i hâk-i* (2) *ıtırnâk olan Mevlânâ Hâlid Kuddise Sirruhû'l-Vâhid Hazretlerinin türbedârlığı cihetine mutasarrıf Muhammed Firâkî Efendinin vukû-ı vefâtına mebnî cihet-i mezkûrenin mahdûmu Muhammed Saîd Efendi* (3) *uhdesine tevcîhi ve zikr olunan türbe-i münîfenin fukarâ ve dervîşânına mahsûs maâş ve ta'yînâtın her kim şeyh bulunur ise âna i'tâsı meşrût olduğundan bu muhassasâtın dahî efendi-i* (4) *mûmâ-ileyhe îfâsı istîzân olunmuş ve sûret-i ma'rûza nizâm ve emsâline muvâfık bulunmuş olmakla ber mentûkî mazbata hazînece îfây-ı muktezâsının nezâret-i müşârun-ileyhâya havâlesi* (5) *tezekkür kılındı ise de ol-bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 25 Muharrem Sene:1284 ve Fî 17 Mayıs Sene: 1283.*

(6) *Mustafa Efendi* (7) *komisyonda* (8) ... (9) *Ali* (10) *Abdullatîf Subhî* (11) *Seyyid İzzet* ... (12) *Muammer Paşa* (13) *bulunamadı* (14) ... (15) *Abdurrahman Sâmî* (16) *Mahmud Hayreddin* (17) *Es-Seyyid Mahmûd Edhem* (18) *Yusuf Kâmil* (19)*Yanko Mostoros*

(BOA, İMVM., 574/25767)

Mütehassısların Gözüyle

Geçmişinden Kopmuş Bir Millet Geleceğe Sağlam Adımlarla İlerleyemez

گچمشندن قوپمش بر ملّت گله‌جگه صاغلام آدیملرله ایلرله‌یه‌مز

DOÇ. DR. SÜLEYMAN BAKİ (ÜSKÜB) / MÜLAKAT: AHMED HÜSREV ADİLOĞLU - KÜRŞAD KARACA

MÜLAKATIN LATİNCE OKUNUŞU

QR kodu okutmak için mobil cihazınızda ilgili yazılımlardan birinin yüklü olması gerekmektedir.

أوڭجه‌لكله خوش گلديڭز. سزلرى بوراده گورمكدن، بوراده آغيرلامقدن، مسافر اولارق گورمكدن موتلولق دويويورز. هم اسكوبلى اولارق هم ده انصار برلگى آدينه تشكّرليمى صونويورم. آيريجه بويله بر فرصتى ويرديگڭز ايچون، شخصڭزله درگى‌يه و بتون چاليشانلره تشكّر ايدييورز. بن، ١٩٧٥ اسكوب طوغملى‌يم. ايلك ئوگرتيممى آنا ديلمده، تركجه‌ده؛ اسكوبده، يانه‌ساناسكى ايلك اوقولنده تاملادم. ١٩٩٠ يىلنده بروسه ماجرامز باشلادى. اسكوب ايله بروسه آراسنده تاريخى و معنوى بر باغ وار. او باغ اولسه گرككه بزى بورايه چكدى. بروسه امام خطيب ليسه‌سندن ١٩٩٣'ده مأذون اولدم. داها صوڭره ليسانس اگيتيممى اولو طاغ أونيورسيته‌سى الهيات فاكولته‌سنده تاملادم. يوكسك ليسانسمى ٢٠٠١ يىلنده تاملاينجه اسكوبه گرى دوندم. دوندكدن صوڭره تركيه‌دن آلديغمز اگيتيم و خدمت آڭلايشيله، هم دين اگيتيمى هم ده صوسيال خدمتلر آڭلامنده چاليشمه‌لريمزى سوردير‌دك. طلبه‌لك يىللرنده ده بوراده‌كى دينى فعاليتلر، جامع واعظلك گورولريمز دوام ايتدى. قالقاندلن فَتووه دولت أونيورسيته‌سنده شرقيات بولومنده فلسفه فاكولته‌سنڭ عثمانليجه خواجه‌لغى وظيفه‌مى دوام ايتديريبورم. صوڭ بر بچوق يىلدر ده چاير بلديه‌سنده هم مجلس أويه‌لگى هم ده باشقان وكيلى اولارق گورولريمزى ياپمه‌يه غيرت ايدييورز.

فتووه أونيورسيته‌سنده عثمانليجه درسلرنده قاچ أوگرنجى واردى، ناصلدى؟ عثمانليجه‌يله طانيشان أوگرنجيلر نه‌لر حسّ ايتديلر؟

اسكوب أونيورسيته‌سى كتبخانه‌سنده برچوق عثمانليجه اثر اولديغنى گورويورز. بر شرقيات بولومنك اكسيكلگى حسّ ايديلييور ايدى ماكدونيه‌ده. بولوم باشقانمز عدنان بگك يوغون غيرتيله، أونيورسيته‌نك مثبت باقيشيله، دولت أونيورسيته‌سنده ايلك دفعه شرقيات بولومى آچيلدى. ٢٠١١ ييلنده عثمانليجه درسلرينه باشلادق. ايلك دونملرده أوگرنجيلر تديرگيندىلر. عثمانليجه دينمجه مع الاسف فرقلى بر آلغى وار. بو نقطه‌ده، أوگرنجيلرمزك غيرت و صميميتلريله مسافه قات ايتديگمزى دوشونويورم. درس كتابى اولارق بروسه الهياتدن خواجه‌مز پروف. در. نفاير خيزلى بگك عثمانلى تركجه‌سى آدلى كتابنى تعقيب ايتدك. اك اولارق رحمتلى فاروق تيمور طاش خواجه‌مزك و بوگون يونس امره انستيتوسى باشقانى اولان پروف. در. حياتى بگك كتابلرينى تعقيب ايدييورز. عثمانليجه‌يه ايلگى، هر گون براز داها آرتييور. أونيورسيته‌ده درسلره دوام نقطه‌سنده ده اك ايلگى گورن بر دانه‌سى عثمانليجه‌در. عثمانلى عدالتنه، عثمانلى خوش گوروسنه، عثمانلى دولتنك بورايه گتيرمش اولديغى او گوزللكلره اولان حسرتدن ويا محبّتدن، عثمانليجه تركجه‌سنه ده محبّتك دوام ايتديگنى گورويورز. عثمانليجه‌يى ايلك دفعه گورن، ايلك دفعه دويان أوگرنجيلرمز اولدى. طبيعى زمانله ايش برلگى ايچريسنده مسافه قات ايديلدى.

٢٠١٢ يازنده بز شرقياتده‌كى أوگرنجيلرمزك بيوك بر قسمنى بروسه اولو طاغ الهيات فاكولته‌سنك دستگيله ٢ هفته قدر بروسه‌ده مسافر ايتدك. اوراده گوزل بر قورس گرچكلشديردك. ان شاء الله أوگمزده‌كى ييللرده ده دوام ايدر. بزم شرقيات بولومزده ٢ آلت دال وار. بريسى عرب ديلى و ادبياتى، برى ده ترك ديلى و ادبياتى. عثمانليجه درسى هر ايكى بولومه ده خطاب ايدييور. يوكسك ليسانسه ده عثمانلى ديپلوماسيسى درسى گورويورلر. بو درسه يوكسك لسان دوزينده تقريبًا ٣٠ أوگرنجى قاتيلدى. ان شاء الله أوگمزده‌كى سنه دوقتوره پروغرامى آچيلاجق. بو رقملر بزه شوڭى گوستريور. ايلگى و علاقه وار.

بونگله برلكده ماكدونيه ايله تركيه آراسنده، فرقلى أونيورسيته‌لرده عثمانلى تركجه‌سنى أوگرنه‌جك. مأذون اولدقدن صوڭره ده آرشيو بولوملرنده چاليشمه غارانتيسيله بورسلى أوگرنجى گوندرمه قرارى آلينديى. بالقانلرده صوڭ زمانلرده تركيه‌يه يوغون بر ايلگى وار. بونڭ بر نقطه‌سى، بر پنجره سنده ده عثمانليجه‌يه و عثمانلى‌يه اولان محبّتى و سوگى‌يى گورويورز. ذاتًا بو جغرافيه‌لر عصرلردن برى بو يازى‌يى، بو حرفلرى قوللانييور. ١٩٢٨'ده تركيه‌ده حرف انقلابى ياپيلمه‌سنه رغمًا، بالقانلرده بو حروفات دوام ايتدى. خاطرلارم بابام، دايىلرمز، دده‌لرمز يعنى عائله اعتباريله عثمانليجه‌يى بيليرز. بن چوجقكن چوق اى خاطرلايورم، احمد جودت پاشانڭ قصاص انبيا كتابنى عثمانليجه‌سندن اوقوردم. او تركجه ١٩٨٠'لره قدر دوام ايتدى. يعنى عثمانليجه بو طوپراقلرده ياشييور حالا. قولاى قولاى اونوتولمدى عثمانليجه، اونوتولمايا‌جق ده.

تركيه‌ده بز لاتين آلفابه‌سنى أوگرنيركن معلّملرمز طرفندن بزه سويلنن بر شى وار: "١٩٢٨ ييلنده ياپيلان حرف دوريمى، عثمانلى تركجه‌سنڭ أوگرنيلمه‌سنڭ چوق زور اولمسى، چوق قارماشيق بر آلفابه اولمسى نه‌دنيله ياپيلدى؛ بونڭ يرينه چوق بسيط اولمسى سببيله لاتين آلفابه‌سى گتيريلدى." بز ده بو بيلگيلرله بويودك. بز ده سزه صورالم، سزجه عثمانليجه أوگرنمك زورميدر، قولايميدر؟

قرآن اگیتیمی گورمش بر انسان، راحتلقله عثمانلیجه‌یه آداپته اولابیلیر. عثمانلیجه، ترکجه، عربجه و فارسجه‌دن اولوشمش بر دیلدر. گچمشمزه باقدیغمزده شونی گورورز، بو دیلك وارلغی، ساده‌جه حرفلر اولارق دگلکه، کلمه‌لر اعتباریله ده بزه یبانجی دگلدر. عثمانلی ترکجه‌سی دییورز یعنی ترکجه. بزدن اولان بر شی حد ذاتنده. نه وارکه قانون دگیشیکلگیله بر آنده تاریخه سد اورولمه‌یه چالیشیلمش. اوقومه یازمه بیلن انسانلر، او گوندن صوکره اوقویاماز حاله گلمشلردر. بنم آننه‌م -رحمتلی- لاتین حرفلرینی صوك زمانلرنده أوگرندی. هپ عثمانلیجه‌دن اوقویورلردی. بو یاساق قونمقله برابر، رد ایدیلمسی سوز قونوسی دگل. بو آچیدن باقدیغمزده، عثمانلی ترکجه‌سی چوق زور دگل. یعنی هیچ بیلمدیگمز، یبانجی بر دیل دگلدر. شو وارکه اجدادینك میراثندن قورقولمامسی گرکییور. تاریخمزه، کولتوریمزه یبانجی قالینمامسی گرکییور. بریلری اوڭا سد اورمق ایسته‌دی، انگل اولق ایسته‌دی اما بونك آشیلاجغی قناعتنده‌یم.

عثمانلیجه سچمه‌لی درس اولارق اوقوللرده اوقوتوله‌یه باشلاندی. طولاییسیله بزدن اولان بر شی تکرار بزه اعاده ایدیلمسی و بزم ده بوڭا صاحب چیقمه‌مز گرکییور. ۱۹۲۸'ده، "ترکلرڭ حرفلری دگلدر!" دینیله‌رك عصرلردر قوللانیلان حرفلر ردّ ایدیلدی. ألشدیرمك آڭلامنده سویله‌مییورم، صوسیولوژیق بر اولای اولارق باقییورم. فقط اونڭ یرینه گتیریلن حرفلر، یینه ترك حرفلری دگل. بو سفر لاتین حرفلری گتیریلدی. اویسه‌که ترکلرڭ عصرلردر قوللاندقلری حرفلر و لسان قالدیریلدی و اونڭ یرینه لاتین آلفابه‌سی گتیریلدی.

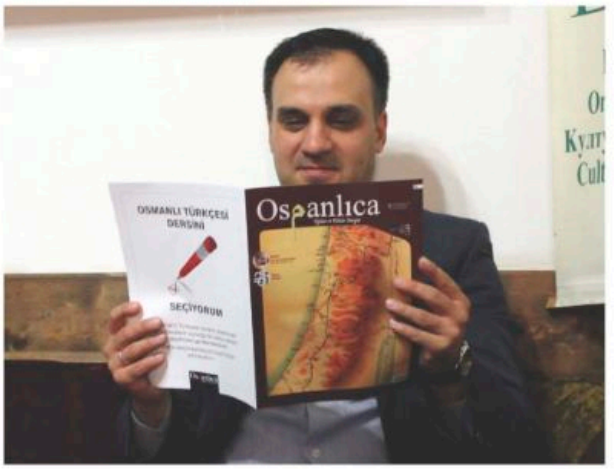

دقّت ایدرسه‌کز، اسرائیل ۱۹٤۸'ده آلدیغی بر قارارله عبرانیجه آلفابه‌یه دونویور. ژاپونلر و هکذا چین... زور گوزوکن آلفابه‌لرینه صیم صیقی یاپیشییورلر. عثمانلی ملّتلرینڭ ترکیله، عربیله، کردیله، آرناؤدیله تاریخه باقدیغنده آتالرینڭ بیراقدیغی کولتور میراثنی اوقویابیلمسی لازم. عثمانلیجه قولایدر، کیمسه بوندن قورقماسین.

بز ترکیه‌ده خیرات وقفی اولارق ۲۰۱۲ ییلنده ملّی اگیتیم باقانلغیله بر پروطوقول یاپدق. ۲۰۱٤ ده پروطوقولی یڭیله‌دك. خلق اگیتیمی مرکزلرنده عثمانلیجه قورسلری اجرا ایدیلدی، ایدیلییور. گوزل دونوشلر آلدق. ماکدونیه‌ده عثمانلیجه أوگرنیلمسی ناصل بر قارشیلق بولور، تپکیلر ناصل اولور؟

تاریخ بر ملّتڭ باشیدر. بر وجودڭ باشسز قالمسی ناصلکه بر آڭلام افاده ایتمییورسه، گچمشندن قوپمش بر ملّت ده گله‌جگه صاغلام آدیملرله ایلرله‌یه‌مز. ترك ملّتی، مدنیت قورابیلمش بر ملّتدر. ترکدن قصدم ساده‌جه ترکلر دگل، امّت آڭلامنده سویلییورم. بو نقطه‌ده، تاریخله بولوشان بر طوپلومڭ، مطلقا گله‌جگه دائر سوزی و پروژه‌سی اولمایدر. بونی یاپابیلمك ایچون ده تاریخله

ارتباطمزڭ ايي اولمسى گركييور. تاريخله ارتباطمزڭ اولمسى ايچون ده عثمانليجه بيلمك الزمدر. شو آنده ترکيه جمهوريتى صينيرلرى طيشنده اولان اما اسکيدن عثمانلى طوپراغى اولان طوپلوملرڭ اورتاق گچمشى ترکيه آرشيولرنده‌در. يحيى کمال بياتلينڭ ديديگى گبى، کوکى ماضيده اولان آتى يز. بزى آتى يه طاشييماجق اڭ أونملى عنصرلردن بر دانه‌سى ده عثمانليجه‌در. بو آچيدن، عثمانليجه‌نڭ أوگرنيلمسى و أوگرتيلمسى بيوك بر اهمّيت عرض ايتمکده‌در.

بالقانلرده‌کى عثمانليجه اثرلرڭ طورومندن بحث ايدرميسڭز؟ نره‌ده، نه قدر آچيق بلگه، يازمه، کتاب وار؛ نه قدرينه اولاشابيليورسڭز؟

ماکدونيه أوزلنده باقمق گرکيرسه، ماکدونيه دولت آرشيوى سوز قونوسى، بر ده دولت کتبخانه‌سى اولارق ويا اسکوب کتبخانه‌سى اولارق ده ذکر ايديلييور. بوراده گرچکدن زنگين بر تاريخ، زنگين بر اوراق خزينه‌سى وار. صوڭ برقاچ ييله قدر بورالره اولاشمق قولاى دگلدى. أوزللکله يوغوسلاويه زمانىنده نادر کيشيلر بو اوراقلره اولاشابيليوردى. ١٩٩١'دن يعنى باغيمسزلقدن صوکره، بالخاصّه ٢٠٠٠'دن بو يانه بو اوراقلرڭ يڭيدن گون يوزينه چيقاريلمسى نقطه‌سنده گوزل آدملر آتيلدى. گوزل چاليشمه‌لر ياپيلدى. ترکيه جمهوريتى عثمانلى آرشيولرى دائره سيله ماکدونيه دولت دائره‌سى آراسنده گوزل مناسبتلر سوز قونوسى. صوڭ ييللرده تيکانڭ و يونس امره وقفنڭ قاتقيلريله گوزل چاليشمه‌لر اولدى. عثمانلى آرشيولرى دائره‌سندن آرقداشلرله گوروشدم؛ بر غروپ آرقداشمز ٣ آيلق بر چاليشمه ياپاجقلر. بو بلگه‌لرڭ ديژيتال اورتامه آقتاريلمسى قونوسنده چاليشمه‌لر ياپيلييور.

صوڭ اولارق شونى سويله‌مك ايستييورز. ترکيه‌ده خبرات وقفى اولارق عثمانليجه بر درگى ياپينلييورز. بو درگيي ناصل بولديڭز، نه‌لر سويله‌مك ايسترسڭز؟

عثمانليجه درگيسى گوزل بر چاليشمه. بيلديگم قدريله بو آلانده تك چاليشمه. يقينًا تعقيب ايدييورم. سزلره ده بزلره بو فرصتى ويرديگڭز ايچون تشکّر ايدييورم. گچنلرده أوگرنجيلريمزه بو درگيدن -هم سمينر آڭلامنده هم ده أورنك اولمسى آچيسندن- درس ياپدق. حتّى أوگرنجيلريمزه ده برر نسخه طاغيتدق. ان شاء الله بونڭ دوامى ده گله‌جکدر. بوندن چوق ممنون قالديلر. حقيقتًا بويله بر درگيي‌يه اولاشمه‌لرى، تعقيب ايده‌بيلمه‌لرى چوق أونملىدر. بوراده روم ايليده، بالقانلرده عثمانلى روحنڭ، عثمانليجه‌نڭ حالا وار اولديغنى، ياشاديغنى، ياشاتيلمه‌يه چاليشيلديغنى افاده ايتمك ايستييورم. روم ايلى جغرافيه‌سيله آناطولى جغرافيه‌سنڭ قرداشلڭنڭ عصرلره طايانديغنى و بو قرداشلڭڭ دوامى نقطه‌سنده اورتاق چاليشمه‌لرڭ مطلقا دوام ايتمه‌سى گرکديگنى افاده ايتمك ايستييورم. روم ايلى گوچلى اولورسه آناطوليده گوچلنير. آناطولى جغرافيه‌سى گوچلى اولورسه بو جغرافيه ده کنديني داها راحت حسّ ايدر. بو آچيدن بربرينڭ متمّمى اولان جزؤلردر. برى اکسيك اولديغى زمان لا تمام اولور. هر ايکيسى ده بربرينڭ تاملاييجيسى اولور. انشاء الله بو دوستانه مناسبتلر بوندن صوکره ده دوام ايده‌جکدر. بوندن صوکره‌کى چاليشمه‌لريڭزده باشاريلر ديلييورم.

Osmanlı'da Belge ve Yazı Çeşitleri

Takrir

H. HALİT ATLI halitatli@yahoo.com

Takrir, bir konunun ayrıntılı şekilde ele alındığı ve genellikle alt makamdan üst makama doğru yazılan yazıdır.

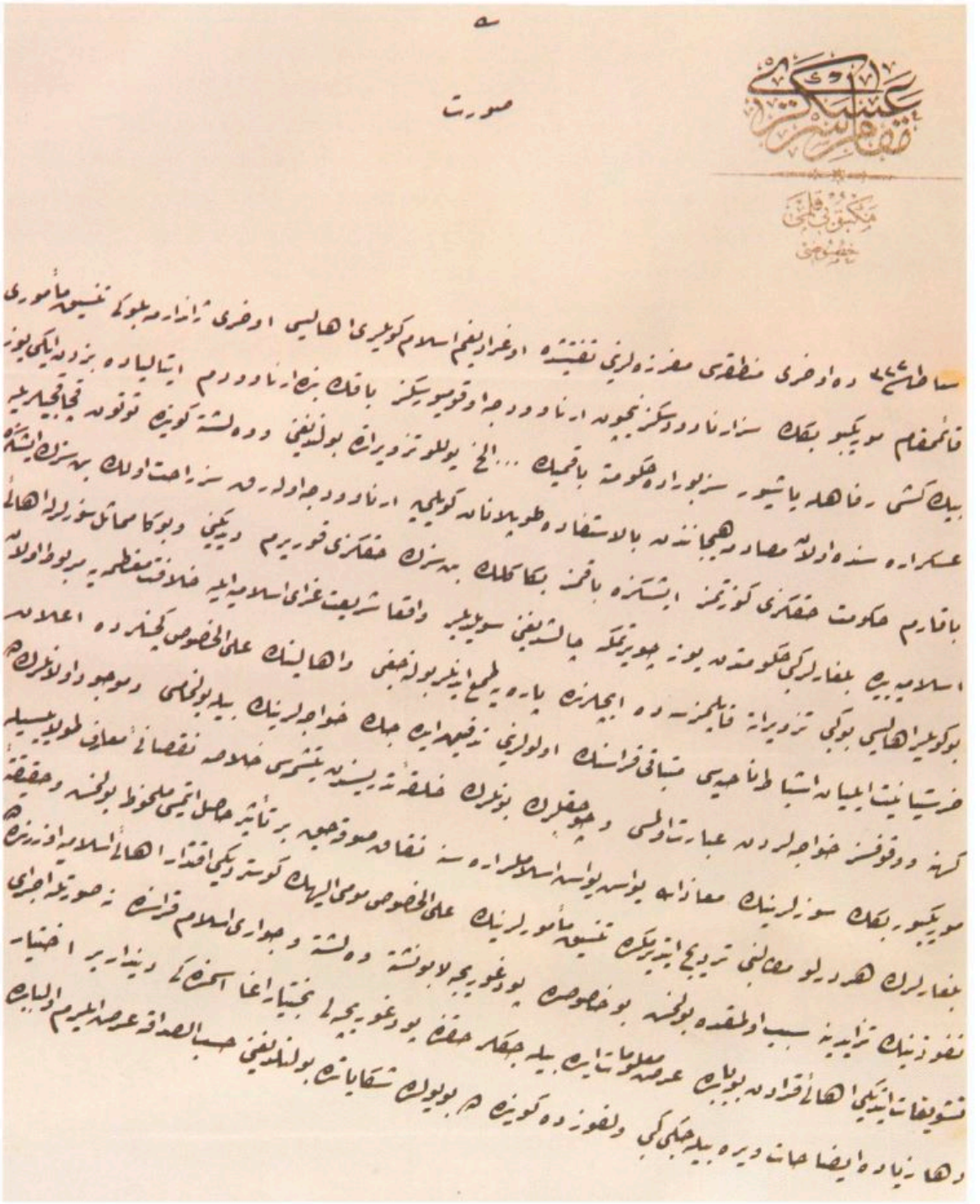

İtalyan Subayının Arnavutları Devlete Karşı Kışkırtma Çabaları

صورت
Suret

مکتوبی قلمی
Mektubî Kalemi

خصوصی
Hususî

مقام سرعسکری
Makam-ı Seraskerî

سنه ۱۳۲۲ شباطک ده اوهری قضاسنه تابع مفرزه لری تفتیشنده اوغرادیغم اسلام کویلری اهالیسی اوهری ناحیه سی ژاندارمه بولوک تنسیقاتنه مأموری

Memuru Tensik Bölüğü Jandarma Ohri ahalisi köyleri İslam uğradığım teftişte müfrezelerini mıntıkası Ohri sene [1]322'de Şubat

قائمقام سویکبو بکک سزه ناوودرسکز دیمیورمیسکز بن ده ناوودرم ایتالیاده بزدن بیک یوز

iki yüz bizden İtalya'da Arnavudum. ben de Bakın, okumuyorsunuz? Arnavudca niçin Arnavudsunuz, "Siz Bey'in: Morikbo Kaymakam

قاچاقچیلریله توتون کوینده وهشته ولیسنده بولندیغی تزویراتده یوللو ایلخ... باقمیه رق حکومتی باشکه سز بوراده راحت یاشیورسز

kaçakçılarıyla tütün köyünde Veleşte ve bulunduğunu tezvirâtda yollu ilh. bakmayın..." hükümete burada Siz yaşıyor, refahla kişi bin

عسکرایه سنه اولان مصادره جیانه بالاستفاده طوپلاندیغنده ناوودجه اولدیغم حالده بنم سزه نه یاپه جغمی

işinize sizin ben olun, rahat "Siz olarak: Arnavudça köylüye toplanan bi'l-istifade heyecanından müsâdeme olan arasında asker

دیکلرینی وبوکا مماثل سوزلرله اهالی حکومت حقکزی کوزتمز بنم حقکزی قورورم باقارم

ahali-i sözlerle mümasil buna ve dediğini korurum." hakkınızı sizin ben gelin, Bana bakmaz. işinize gözetmez, hakkınızı Hükümet bakarım.

اسلامیه یی بلغارلرکی حکومتده یوزیرمکه چالشدیغی سویلدیلر واقعا شریعت غرای اسلامیه یه مخالف مضمره برطاقم اولان

olan merbût muazzamaya Hilâfet-i ile İslâmiye garrâyı şeriat-ı Vâkı'a söylediler. çalıştığını çevirtmeye yüz hükümetten gibi Bulgarlar İslâmiyeyi de

بوکویلرهالیسی بوکبی تزویراته قاپلمزسه ده ایچلرنده پاره یه طمع ایدنلر بولنمغله واهالینک علی الخصوص کچمشده اعلان

i'lân-ı geçenlerde ale'l-husus ahalinin ve bulunacağı edenler tama' paraya içlerinde kapılmazsa da tezvirâta bu gibi ahalisi köylerbu

خرستیانیتلیه اسیا طرفناهیسی مسافی قرانلق اولرینی تدفینه جلب ایدن خواجه لرینک بیله بولنماسی وموجود اولدقلری

olanların da mevcud ve bulunması bile hocalarının edecek tedfin ölülerini kurânının mütebâki Nahiyesi İşpat eyleyen Hıristiyaniyet

کبی دوقوفسز خواجه لردن عبارت اولسی وهمقدرینک بونلرک فلاکته دوچار اولمسنه سبب اولان جهالت وعدم

dolayısıyla maârif noksanî-i hulâsa yetişmesi, tedrisinden halka-i bunların çocukların ve olması ibaret hocalardan vukufsuz ve köhne

حقیقتدن حاصل ایتمی ملحوظ بولنمسی وحقیقة سویکبو بکک سوزلرینک معاذالله یوسه یوسه اسلامیرده نفاق وشقاق

hakikaten ve bulunmuş melhûz etmesi hâsıl te'sir bir sokacak nifak arasına İslâmlar yavaş yavaş maâzallah sözlerinin Bey'in Morikbo

بلغارلرک هرلو معاملی تزویج ایتدیرمکه تنسیقاتمأمورلرینک علی الخصوص سومی ایله کوسترمکده اولدقلری اقتدار اسلامیه اوزرنده

üzerinde de İslâmiye ahali-i iktidar gösterdiği mûmâileyhin ale'l-husus memurlarının tensik ettirmekte tervîc metâlibini türlü her Bulgarların

نفوذینک تزایدینه سبب اولمقده بولنمسه بوخصوص یودغوریچه لابونشته وهشته وجوارینی اسلام قرانلق صورتده اجرا

icrâ-yı suretle ne kurâsında İslâm civarı ve Veleşte Labuneşte, Podgoriçe, hususda bu bulunmuş, olmakta sebeb tezâyüdüne nüfuzunun

تشویقاتنده بولنمقده اولدیغی کبی اهالیدن بیلهجقدر حقی یودغوریچه لی عرضحالجیلرندن بختیار آغا اکمش کوینلی رشید بک

ihtiyar bir dindar ismindeki Bahtiyar Ağa Podgoriçeli hakkında edebilecekler arz-ı malumât bu bâbda kurâdan ahalî-i ettiği teşvikât

اولباب عرضحالیمدن مسبوق اولدیغم وجهله عرض ایدرم بولندیغی حالده کوینلرینک ولفوزه ده کبی تشکیلاتده یولده

Ol bâbda eylerim arz hasbe's-sadâka bulunulduğunu şikayâtda yolda bu köyünde de Lufuzde ve gibi verebileceği izahât ziyade daha

Belgenin Özeti

İtalya Hükümeti'nin Arnavutluk'un Toska kısmında bazı önde gelen Arnavutları kandırmaya çalıştığı, Manastır Jandarma Kumandanlığınca yapılan incelemeler neticesinde Ohri'de jandarma kuvvetlerini düzenleme işinde görevli İtalyan Topçu Binbaşısı Morikbo'nun bölgede yaşayan Bulgarlara yaptığı gibi Arnavut Müslümanlarını da devlet aleyhine kışkırttığı, Hilafet ve devlete sıkı sıkıya bağlı Müslüman Arnavutların bu kışkırtmalara kapılmamasına rağmen, Morikbo'nun bölgede daha fazla etkili olmaması için acil tedbirler alınması gerektiği.

Belgenin Transkripsiyonu

Makam-ı Seraskerî
Mektubî Kalemi
Hususî

Suret

Şubat sene [1]322'de Ohri mıntıkası müfrezelerini teftişte uğradığım İslam köyleri ahalisi Ohri Jandarma Bölüğü Tensik Memuru Kaymakam Morikbo Bey'in: "Siz Arnavudsunuz, niçin Arnavudca okumuyorsunuz? Bakın, ben de Arnavudum. İtalya'da bizden iki yüz bin kişi refahla yaşıyor, Siz burada hükümete bakmayın..." ilh. yollu tezvirâtda bulunduğunu ve Veleşte köyünde tütün kaçakçılarıyla asker arasında olan müsâdeme heyecanından bi'l-istifade toplanan köylüye Arnavudça olarak: "Siz rahat olun, ben sizin işinize bakarım. Hükümet hakkınızı gözetmez, işinize bakmaz. Bana gelin, ben sizin hakkınızı korurum." dediğini ve buna mümasil sözlerle ahali-i İslâmiyeyi de Bulgarlar gibi hükümetten yüz çevirtmeye çalıştığını söylediler. Vâki'a şeriat-ı garrâ-yı İslâmiye ile Hilâfet-i muazzamaya merbût olan bu köyler ahalisi bu gibi tezvirâta kapılmazsa da içlerinde paraya tama' edenler bulunacağı ve ahalinin ale'l-husus geçenlerde i'lân-ı Hıristiyaniyet eyleyen İşpat Nahiyesi mütebâki kurâsının ölülerini tedfin edecek hocalarının bile bulunmaması ve mevcud olanların da köhne ve vukufsuz hocalardan ibaret olması ve çocukların bunların halka-i tedrisinden yetişmesi, hulâsa noksanî-i maârif dolayısıyla Morikbo Bey'in sözlerinin maâzallah yavaş yavaş İslâmlar arasına nifak sokacak bir te'sir hâsıl etmesi melhûz bulunmuş ve hakikaten Bulgarların her türlü metâlibini tervîc ettirmekte tensîk memurlarının ale'l-husus mûmâileyhin gösterdiği iktidar ahali-i İslâmiye üzerinde de nüfuzunun tezâyüdüne sebeb olmakta bulunmuş, bu hususda Podgoriçe, Labunešte, Veleşte ve civarı İslâm kurâsında ne suretle icrâ-yı teşvikât ettiği ahalî-i kurâdan bu bâbda arz-ı malumât edebilecekler hakkında Podgoriçeli Bahtiyar Ağa ismindeki dindar bir ihtiyar daha ziyade izahât verebileceği gibi ve Lufuzde köyünde de bu yolda şikayâtda bulunulduğunu hasbe's-sadâka arz eylerim. Ol bâbda

Kelimeler

Tezvirât: Yalanlar, arabozucu dedikodular
Müsâdeme: Silahlı çatışma, çarpışma, muharebe
Bi'l-istifade: Faydalanarak, istifade ederek
Vâkı'a şeriat-ı garrâ-yı İslâmiye: İslamiyet'in parlak kanunları varken
Hilâfet-i muazzama: Yüce Hilafet
Merbut: Bağlı
Mütebâki: Geriye kalan, artan
Kurâ: Köyler
Melhuz: Olabileceği düşünülen, umulan, beklenen, ihtimal dahilinde bulunan
Metâlib: İstekler
Tervic: Değerini arttırma, revaç verme
Tensik: Düzenleme, düzene sokma, yoluna koyma
Ale'l-husus: Özellikle, bilhassa
Mûmâileyh: Adı geçen, sözü edilen
İcrâ-yı teşvikât: İsteklendirme faaliyetleri
Hasbe's-sadâka: Sadakat gereği

Belgede Geçen Bazı Kelimelerin Yazılış Şekilleri

1. Ayların yazılışlarını bilenler nokta olmadan da okuyabiliyor, değil mi?
2. "**Re**" harfi ilk bakışta nokta gibi gözükebilir.
3. "**Nun**" harfinin satırın yukarısına yazılan bu şekline herkes alıştı artık.
4. "**Ze**" ve "**He**" harfleri satırın sonunda üst üste gelmiş.
5. "**Ye**" harfi geriye doğru yazılmış. "**Lam**" harfinin üzerinde iki nokta ise "**hemze**"yi temsil ediyor.
6. "**Dal**" ve "**He**" harfleri kesintisiz ve estetik bir şekilde birleşmiş. Buna bir kere aşina olan bundan sonra rahatlıkla okuyabilir.
7. Sondaki "**-ması**" "**Elif**" harfinin üzerinden devam ederek güzel bir görüntü vermiş.
8. "**Dal**" ve "**He**" harflerinin bu birleşme şeklini öğrenmeyen kaldı ise lütfen dikkat. Çünkü çoklukla karşılaşacaksınız.
9. Bu da başka bir klişe. "**Sin**", "**Nun**" ve "**Dal**" harfleri birleşik yazılmış.
10. "**Lam**", "**Dal**" ve "**He**" harfleriyle de birleşen bir konsept var. Bu da zihnimizde yer etmeli.

İtalyan Subayının Arnavutları Devlete Karşı Kışkırtma Çabaları

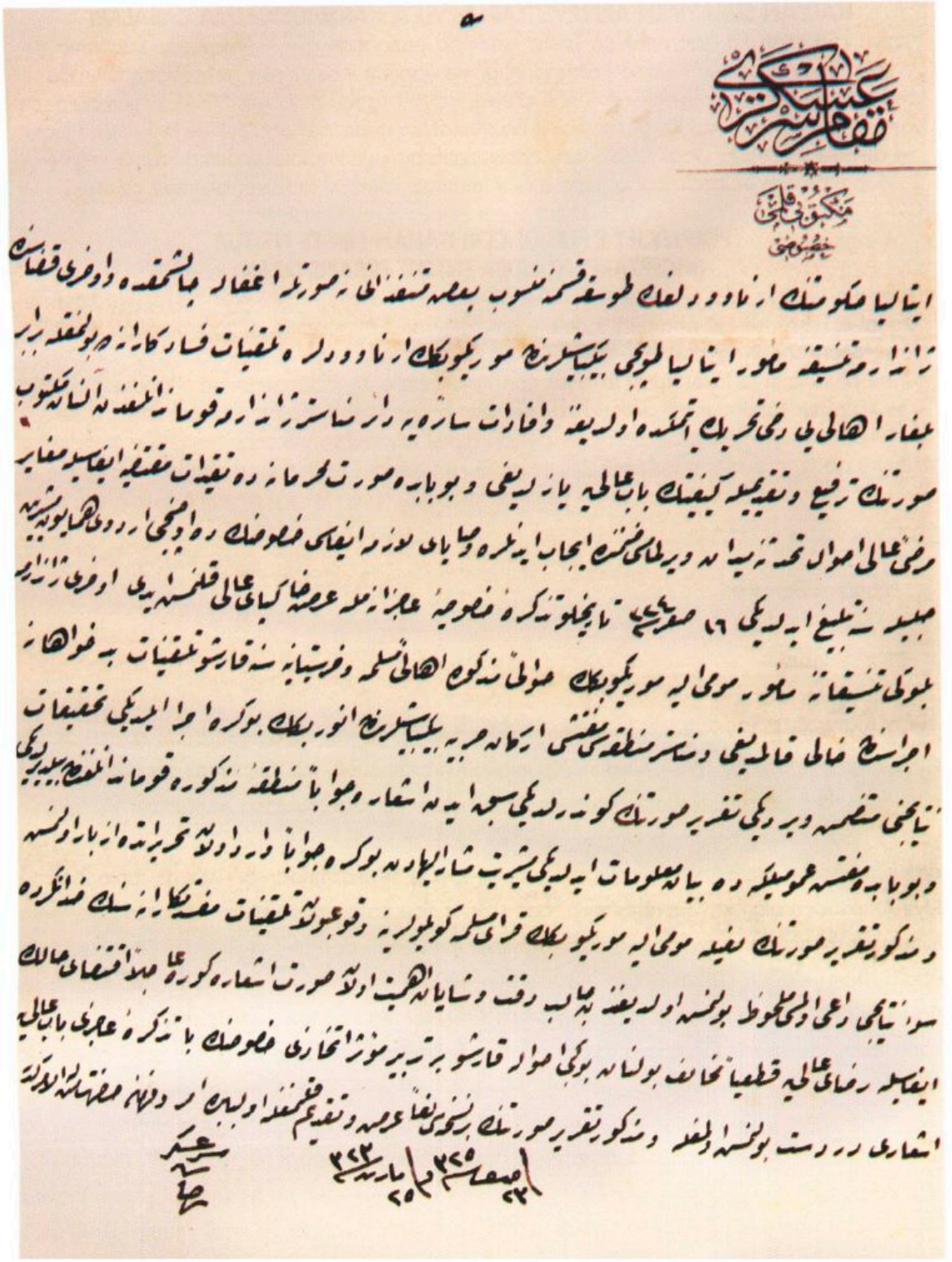

Mektubî Kalemi

Hususî

Makam-ı Seraskerî

Kazasında Ohri ve çalışmakta iğfâle suretle ne müteneffizânı bazı mensubkısmına Toska Arnavutluk'un Hükümeti'nin İtalya

beraber bulun-makla fesadkârânede telkinât-ı Arnavudlara Bey'in Morikbo binbaşılarından topçu İtalya memur tensîkıne jandarma

mektub alınan Kumandanlığından Jandarma Manastır dair sâireye ifâdât-ı ve olduğuna etmekte tahrik dahi ahâliyi Bulgar

mugâyir-i ifasıyla mukteziye takayyü-dât-ı mahremânede sureti bâbda bu ve yazıldığı Bâbıâli'ye keyfiyetin takdimiyle ve terfî` suretinin

Müşiri-yet-i Ordu-yı Hümâyûn Üçüncü hususunda îfası lâzime vesâyâ-yı edenlere icab zım-nında verilme-mesi meydan tahaddü-süne ahval âli marzî-i

Jandarma Ohri idi. kılınmış âli hâk-i pay-i arz-ı âcizânemle hususiye-i tezkire-i tarihli sene [1]324 Safer 16 edildiği tebliğ Celilesine

bedhâhâne telkinât-ı karşı Hıristiyani-yesine ve Müslime ahali-i mezkûre havali-i Bey'in Morikbo mûmâileyh memur tensîkâtına Bölüğü

tahkikat eylediği icra kere bu Bey'in Enver binbaşıla-rından Harbiye Erkân-ı mü-fettişi mın-tıkası Manastır ve kalmadığı hâli icrasından

bildirildiği kumandanlı-ğından mezkûre mıntıka-i cevaben iş`âra eden sebk gönderildiği suretinin takrir verdiği muta-zammın netâyicini

olunmuş izbâr tahrirâtda olan vârid cevaben kere bu müşâruniley-hâdan müşiri-yet-i edildiği ma'lumât beyân-ı umumiliğe de müfet-tiş-i bâbda bu ve

Hüdâ-negerde mefsedetkârânesinin telkınât-ı bulan vuku köylülerine kurâ-yı Müslime Bey'in Morikbo mûmâileyh leffiyle suretinin takrîr mezkûr ve

hâlin iktizâ-yı acilen göre iş`âra suret-i olan ehem-miyet şâyân-ı ve dikkat câilb-i olduğundan bulun-muş melhûz olması dâ'i netâyici sû-i

Bâbıâliye acizi bâ-tezkire-i hususunun ittihâzı mües-sir tedbir-i bir karşı ahvâle gibi bu bulunan muhalif kat'iyyen âliye rıza-yı ifasıyla

hazret-i men lehü'l-emrindir. emr u fermân ol bâbda kılın-makla takdim arz u lef-fen nüs-hası bir suretinin takrîr mezkûr ve olmakla bulun-muş derdest ış`ârı

Serasker Rıza

ve fi 25 Mart sene [1]323 / [7 Nisan 1907] Fi 23 Safer sene [1]325

Belgenin Özeti

İtalya Hükümeti'nin Arnavutluk'un Toska kısmında bazı önde gelen Arnavutları kandırmaya çalıştığı, Manastır Jandarma Kumandanlığınca yapılan incelemeler neticesinde Ohri'de jandarma kuvvetlerini düzenleme işinde görevli İtalyan Topçu Binbaşısı Morikbo'nun bölgede yaşayan Bulgarlara yaptığı gibi Arnavut Müslümanlarını da devlet aleyhine kışkırttığı, Hilafet ve devlete sıkı sıkıya bağlı Müslüman Arnavutların bu kışkırtmalara kapılmamasına rağmen, Morikbo'nun bölgede daha fazla etkili olmaması için acil tedbirler alınması gerektiği.

Belgenin Transkripsiyonu

Makam-ı Seraskerî

Mektubî Kalemi

Hususî

İtalya Hükümeti'nin Arnavutluk'un Toska kısmına mensub bazı müteneffizânı ne suretle iğfâle çalışmakta ve Ohri Kazasında jandarma tensîkıne memur İtalya topçu binbaşılarından Morikbo Bey'in Arnavudlara telkinât-ı fesadkârânede bulunmakla beraber Bulgar ahâliyi dahi tahrik etmekte olduğuna ve ifâdât-ı sâireye dair Manastır Jandarma Kumandanlığından alınan mektub suretinin terfi` ve takdimiyle keyfiyetin Bâbıâli'ye yazıldığı ve bu bâbda sureti mahremânede takayyüdât-ı mukteziye ifasıyla mugâyir-i marzî-i âli ahval tahaddüsüne meydan verilmemesi zımnında icab edenlere vesâyâ-yı lâzime îfası hususunun da Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn Müşiriyet-i Celilesine tebliğ edildiği 16 Safer sene [1]324 tarihli tezkire-i hususiye-i âcizânemle arz-ı hâk-i pay-i âli kılınmış idi. Ohri Jandarma Bölüğü tensîkâtına memur mûmâileyh Morikbo Bey'in havali-i mezkûre ahali-i Müslime ve Hıristiyaniyesine karşı telkinât-ı bedhâhâne icrasından hâli kalmadığı ve Manastır mıntıkası müfettişi Erkân-ı Harbiye binbaşılarından Enver Bey'in bu kere icra eylediği tahkikat netâyicini mutazammın verdiği takrir suretinin gönderildiği sebk eden iş`âra cevaben mıntıka-i mezkûre kumandanlığından bildirildiği ve bu bâbda müfettiş-i umumiliğe de beyân-ı ma'lumât edildiği müşiriyet-i müşârunileyhâdan bu kere cevaben vârid olan tahrirâtda izbâr olunmuş ve mezkûr takrîr suretinin leffiyle mûmâileyh Morikbo Bey'in kurâ-yı Müslime köylülerine vuku bulan telkinât-ı mefsedetkârânesinin Hüdâ-negerde sû-i netâyici dâ'i olması melhûz bulunmuş olduğundan câilb-i dikkat ve şâyân-ı ehemmiyet olan suret-i iş'âra göre acilen iktizâ-yı hâlin ifasıyla rıza-yı âliye kat'iyyen muhalif bulunan bu gibi ahvâle karşı bir tedbir-i müessir ittihâzı hususunun bâtezkire-i acizi Bâbıâliye iş'ârı derdest bulunmuş olmakla ve mezkûr takrîr suretinin bir nüshası leffen arz u takdim kılınmakla ol bâbda emr u fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fi 23 Safer sene [1]325 ve fi 25 Mart sene [1]323 / [7 Nisan 1907] Serasker Rıza

Kelimeler

Müteneffizân: Sözü geçen, itibarlı, nüfuzlu kimseler
İğfâl: Aldatma
Telkinât-ı fesadkârâne: Fesat verici fikir vermeler
İfâdât-ı sâireye: Diğer ifadeler
Takayyüdât-ı mukteziye: Gereğince çabalamalar
Mugâyir-i marzî-i âli: Rızasının tersine olarak
Vesâyâ-yı lâzime îfası: Vasiyetin gerektirdiği şekilde yapma
Telkinât-ı bedhâhâne: Başkasının kötülüğünü isteyen yönlendirmeler
Hâli: Boş
Netâyicini mutazammın: Neticelerini kapsayan, içine alan
Sebk eden iş`âra: Öne geçen bilgi ve hislere göre
Mıntıka-i mezkûre: Adı geçen mıntıka, yer
Vârid: Olan
Tahrirât: Resmi dairelerce yapılan yazışmalar
İzbâr: Yazıyla bildirme
Lef: Ek
Sû-i netâyici dâ'i olması: Kötü neticeleri davet etmesi
Câilb-i dikkat ve şâyân-ı ehemmiyet: Dikkate değer ve ehemmiyete layık
İktizâ-yı hâlin ifası: Halin gerektirdiği şekilde yapılması

Belgede Geçen Bazı Kelimelerin Yazılış Şekilleri

müteneffizânı

1. "Te" harfinin noktası sağa kaymış, "Mim" harfi üzerinde duruyor, bu da okumaya zorluk verebilir, fakat göz bir süre sonra bu ihtimallere alışıp okumaya zarar vermez.
2. "Elif" harfi ve "Kef" harfinin keşidesini fark etmek zor gibi duruyor, ne dersiniz?
3. İki "Ye" harfi nasıl da uyumla birleşmişler!

etmekte

Bâbıâli'ye

mahremânede

4. Hafif aşağı doğru olan çizgi "He" harfi, biliyorsunuz değil mi?
5. "Nun" harfinin dişi neredeyse yokmuş gibi, fakat noktanın varlığı konuyu çözüyor.
6. Burada da "Kef" harfinin keşidesi küçük duruyor, okurken dikkat etmek lazım.
7. Sondaki iki "Kef" harfinin birleşmiş halini farke edebiliyor musunuz?

Celilesine

Bölüğü

Morikbo Bey'in

icrasından

kumandanlığından

8. Bu kelimede "Sin", "Nun", "Dal" ve "Nun" harfleri harika bir şekilde birleşmiş. Bu klişelere de gözünüz alışması gerekir.
9. Burada da yine sırasıyla "Nun", "Lam", "Gayın", "Nun", "Dal" ve "Nun" harfleri birleşmiş.
10. "Lam" harfi tekneli bir harf gibi algılanabilir.

leffiyle

göre acilen

11. Her ne kadar bir önceki kelimenin son harfi üzerinde duruyorsa da aslında sonraki kelimenin ilk hecesi.
12. Bu kalıbı hepimiz öğrendik zannederim. "Hazret-i Men Lehü'l-emrindir". Peki harf ve kelimeleri fark edebiliyor muyuz?
13. Bu çizgi gibi gözüken işaretler gerçekleşen tarihi ifade etmekte kullanılan "Fî"dir.
14. "Râ" ve "Dat" harfleri nasıl birleşmiş?

hazret-i men lehü'l-emrindir.

Serasker Rıza

Fi 23 Safer sene [1]325

۷ صوریده حرف انقلابی

7 Soruda Harf İnkılabı

MUSTAFA ARMAĞAN

٨٤ ییل أوڭجه عرب الفباسی یاساقلاندی، لاتین آلفابه سنه طایانان "یڭی ترك حرفلری" قبول ایدیلدی.

حرف انقلابی برچوق آچیدن 'بڭزرسز' بر قراردی. آنجق اوزون بر سوره طارتیشیلامدی، بعض گرچكلر تك یانلی اولارق تحریف ایدیلدی. انقلابڭ ٥٠ نجی ییلنده ترك تاریخ قورومی طرفندن دوزنلنن سمپوزیومده اكرم أوچ ییگیت آدلی تاریخ أوگرتمنی 'عثمانلیجه‌یی بعض چوجقلریمزه اولسون أوگرتمه‌مز گركیر' دیینجه بر یوهالانمدیغی قالمشدی.

س ١: حرف انقلابی لاتین حرفلری ترکجه‌یه داها اویغون اولدیغی ایچونمی یاپیلدی؟

ج ١: هر دیل فرقلی سسلره صاحبدر. انقلابجی منطقدن گیدرسه‌ك هر دیله اویغون بر آلفابه گلیشدیرمه‌مز گركیر. آلفابه صنعیدر، دیل طبیعی. هر دیلڭ آلفابه‌یله صورونلری واردر و مكمّل آلفابه یوقدر. اویومسزلقلر اصلاحاتله حلّ ایدیلمه‌یه چالیشیلیر. نیته‌كیم فرانسزلر صوڭره دن K و W حرفلرینی آلارق آلفابه‌لرنده‌كی حرف صاییسنی ٢٦'یه چیقارمشلردی.

س ٢: عرب حرفلری زوردی، اوقومه یازمه قولای أوگرنیله‌میوردی دینیلییور. قولایلغڭ ایلرله‌مه‌یله بر ایلگیسی وارمیدر؟

ج ٢: آلفابه‌ڭزڭ أوگرنیلمسی زور ایسه دگیشدیرمزسڭز، اصلاح ایدوب اوڭا گوره بر أوگرتیم سیستمی تطبیق ایدرسڭز. ژاپونلر حالا دنیانڭ اڭ صیقی اگیتیم سیستملرندن برینه صاحب اولدقلرندن غرور دویارلر. لاتین آلفابه‌سنه گوره أوگرنیلمسی زور اولان دیللریله لاتین آلفابه‌سی قوللانان برچوق آوروپه ئولكه‌سندن فضله صنایعلشمش اولمه‌لری بونڭ قانیتیدر. مسلمانلر عرب آلفابه‌سیله دنیانڭ اڭ گورکملی

84 yıl önce Arap elifbası yasaklandı, Latin alfabesine dayanan "yeni Türk harfleri" kabul edildi.

Harf İnkılabı birçok açıdan 'benzersiz' bir karardı. Ancak uzun bir süre tartışılamadı, bazı gerçekler tek yanlı olarak tahrif edildi. İnkılabın 50. yılında Türk Tarih Kurumu tarafından düzenlenen sempozyumda Ekrem Üçyiğit adlı tarih öğretmeni 'Osmanlıcayı bazı çocuklarımıza olsun öğretmemiz gerekir' deyince bir yuhalanmadığı kalmıştı.

S 1: Harf İnkılabı Latin harfleri Türkçeye daha uygun olduğu için mi yapıldı?

C 1: Her dil farklı seslere sahiptir. İnkılapçı mantıktan gidersek her dile uygun bir alfabe geliştirmemiz gerekir. Alfabe sunidir, dil tabii. Her dilin alfabeyle sorunları vardır ve mükemmel alfabe yoktur. Uyumsuzluklar ıslahatla halledilmeye çalışılır. Nitekim Fransızlar sonradan K ve W harflerini alarak alfabelerindeki harf sayısını 26'ya çıkarmışlardı.

S 2: Arap harfleri zordu, okuma yazma kolay öğrenilemiyordu

HARF İNKILABINI ÖZETLEYEN "HİCRET" İSİMLİ KARİKATÜR (CEMAL NADİR, 01.12.1928 TARİHLİ AKŞAM GAZETESİ)

deniliyor. Kolaylığın ilerlemeyle bir ilgisi var mıdır?

C 2: Alfabenizin öğrenilmesi zor ise değiştirmezsiniz, ıslah edip ona göre bir öğretim sistemi tatbik edersiniz. Japonlar hâlâ dünyanın en sıkı eğitim sistemlerinden birine sahip olduklarından gurur duyarlar. Latin alfabesine göre öğrenilmesi zor olan dilleriyle Latin alfabesi kullanan birçok Avrupa ülkesinden fazla sanayileşmiş olmaları bunun kanıtıdır. Müslümanlar Arap alfabesiyle dünyanın en görkemli medeniyetlerinden birini inşa ederken aynı dönemde Latin alfabesi kullanan Avrupa karanlık çağda yaşıyordu. Demek ki keramet alfabede değil, onu kullananın maharetindedir.

S 3: "Muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkmak" için yapılanlardan biri de Harf İnkılabıydı. Harfleri değiştirerek bu iş başarılabilir miydi?

C 3: Bu da mantık dışı bir gerekçe, zira öyle olsaydı yarın Çin muasır medeniyet seviyesini oluşturdu diyelim, bu durumda ona yetişmek için Avrupa ve ABD Çin alfabesini mi benimseyecektir?

S 4: Harf İnkılabının gerçek amacı neydi?

C 4: Görünüşte bize pek çok gerekçe sunuluyor ama bunların iler tutar yanları yok. Ancak gerçek amacı fısıldayan birkaç 'itirafçı' mevcut. Yakup Kadri'nin

مدنیتلرندن برینی انشا ایدرکن عین دونمده لاتین آلفابه‌سی قوللانان آوروپه قراڭلق چاغده یاشییوردی. دیمککه کرامت آلفابه‌ده دگل، اونی قوللانانڭ مهارتنده‌در.

س ٣: "معاصر مدنیت سویه‌سنڭ أوزرینه چیقمق" ایچون یاپیلانلردن بری ده حرف انقلابیدی. حرفلری دگیشدیره رك بو ایش باشاریلابیلیرمیدی؟

ج ٣: بو ده منطق طیشی بر گرکجه، زیرا أویله اولسه‌یدی یارین چین معاصر مدنیت سویه‌سنی اولوشدیردی دییه‌لم، بو طورومده اوڭا یتیشمك ایچون آوروپه و آمریقه چین آلفابه‌سنیمی بنمسه‌یه‌جکدر؟

س ٤: حرف انقلابنڭ گرچك آماجی نه‌یدی؟

ج ٤: گورونوشده بزه پك چوق گرکجه صونولییور اما بونلرڭ ایلر طوتار یانلری یوق. آنجق گرچك آماجی فیصیلدایان برقاچ 'اعترافجی' موجود. یعقوب قدرینڭ شو سوزی گبی: "بز لاتین آلفابه‌سیله باتی جامعه‌سنه آرقه قاپیلردن دگل، أوڭ قاپیدن گیرمه امکانننی بولابیلدك." باش باقان اینونی بیللر صوڭره "حرف انقلابنڭ اڭ بیوك فائده‌سی، کولتور دگیشمه‌سنی قولایلاشدیرمسیدر. ترك ملّتنی بر کولتور عالمندن بر باشقه‌سنه نقل ایتمشدر." اعترافنده بولونمشدر. آلفابه دگیشیمنڭ معمارلرندن احمد جواد امره "عرب یازیسیله باتی کولتورینی بنمسه‌مك امکانسزدی." دییه یازمشدر. دیمککه،

şu sözü gibi: "Biz Latin alfabesiyle Batı camiasına arka kapılardan değil, ön kapıdan girme imkânını bulabildik." Başbakan İnönü yıllar sonra "Harf İnkılabının en büyük faydası, kültür değişmesini kolaylaştırmasıdır. Türk milletini bir kültür âleminden bir başkasına nakletmiştir." itirafında bulunmuştur. Alfabe değişimi-

گرچك آماچ، باتی مدنیتنه گچمكدی، عثمانلی‌یی، اسلامی و قرآنی تمثیل ایدن بر یازیله یوللرینه دوام ایده‌مزلردی.

س ٥: بزدن باشقه حرف انقلابی یاپان ئولكه‌لر اولدیمی؟

ج ٥: اشغالجی فرانسزلرك خائیتی و ویئتنامده یاپدقلری گبی طیشاریدن دگل ده كندی اراده‌سیله حرف انقلابنی یاپان ٢ ئولكه وار مودرن چاغده. بری بزز، دیگری اسرائیل. آنجق

nin mimarlarından Ahmet Cevat Emre "Arap yazısıyla Batı kültürünü benimsemek imkânsızdı." diye yazmıştır. Demek ki, gerçek amaç, Batı medeniyetine geçmekti, Osmanlı'yı, İslam'ı ve Kur'an'ı temsil eden bir yazıyla yollarına devam edemezlerdi.

S 5: Bizden başka Harf İnkılabı yapan ülkeler oldu mu?

C 5: İşgalci Fransızların Haiti ve Vietnam'da yaptıkları gibi dışarıdan değil de kendi iradesiyle Harf İnkılabını yapan 2 ülke var modern çağda. Biri biziz, diğeri İsrail. Ancak mühim bir farkla: Biz Arap yazısını geri bıraktırıyor diye terk ederken, İsrail, hemen bütün Yahudi vatandaşları Latin harflerini bildiği halde tersinden bir Harf İnkılabı yaptı ve 2 bin yıl önceki ölü ve öğretilmesi

مهم بر فرقله: بز عرب یازیسنی گری بیراقدیریور دییه ترك ایدركن، اسرائیل، همن بتون یهودی وطنداشلری لاتین حرفلرینی بیلدیگی حالده ترسندن بر حرف انقلابی یاپدی و ٢ بیك ییل أوڭجه‌كی ئولو و أوگرتیلمسی چوق زور عبرانی آلفابه‌سنی دیریلتدی. أه، سفره ڭزه قویدیغڭز كوپك بالیغی گنی آشیلانمش طوماتسك تخوملرینی بو مرتجع دولتدن آلدیغمزه گوره پك ده گری‌یه گیتمش صاییلمازلر دگلمی؟

س ٦: حرف انقلابنك الهام قایناقلری نه‌لردر؟

ج ٦: ١٩٢٦ باكو قونغره سی گبی أورنكلر وار اما ١٩٢٧'ده فلسطینده بر یهودینك لاتین حرفلریله اما عبرانیجه یاییملادیغی كتابی گورمزدن گله‌مه‌یز. اتهامار بن آوی آدلی بو لاتین حرفلری صاوونوجیسی، دیندار یهودیلرجه طوپه طوتولمش و الهامنی

çok zor İbrani alfabesini diriltti. Eh, sofranıza koyduğunuz köpek balığı geni aşılanmış domatesin tohumlarını bu mürteci devletten aldığımıza göre pek de geriye gitmiş sayılmazlar değil mi?

S 6: Harf İnkılabının ilham kaynakları nelerdir?

C 6: 1926 Bakü Kongresi gibi örnekler var ama 1927'de Filistin'de bir Yahudi'nin Latin harfleriyle ama İbranice yayımladığı kitabı görmezden gelemeyiz. İthamar Ben-Avi adlı bu Latin harfleri savunucusu, dindar Yahudilerce topa tutulmuş ve ilhamını Türklerden aldığı iddia edilmişti. Ben-Avi ise kendini şöyle savunmuştu: "Bu fikri ben Atatürk'ten almadım, aksine onun ilham kaynağı benim. 1911'de Kudüs'e geldiğinde Mustafa Kemal'e Osmanlı'nın geleceğinin Latin harflerinde yattığını anlatmıştım, o da ikna olmuştu. Hatta 'Latin harflerinin şerefine' diye beraber kadeh kaldırmıştık!"

S 7: Peki okur yazarlık arttı mı?

C 7: Prof. Uygur Kocabaşoğlu'nun belirttiğine göre ilk hevesle Millet Mekteplerine 1 milyondan fazla kişi devam etmiş ama ancak bunun yarısı mezun olabilmişti! Harf İnkılabından önce 1 milyon okur yazarımız vardı. Bebekleri çıkardığımızda bu, Osmanlı'dan yüzde 19 gibi bir okur yazar nüfus devralındığını gösterir. 1935'e geldiğimizde ise 7 yılda 1,5 milyonluk bir artış gerçekleşmiş, sonraki yıllarda bu artışın hızı giderek yavaşlamıştır. Yani Atatürk'ün 1928'deki "1 ya da 2 yıl içinde herkes okur yazar olacaktır." öngörüsü tutmamıştır.

Daha sorulacak çok Soru ve verilecek Cevap var ama başka sefere. Yahudi Avram Galanti, cevabımı özetlemiş nasıl olsa: "Arabi harfleri, terakkimize mani değildir!"

ترکلردن آلدیغی ادّعا ایدیلمشدی. بن آوی ایسه کندینی شویله صاوونمشدی: "بو فکری بن آتاترکدن آلمدم، عکسنه اونك الهام قایناغی بنم. ۱۹۱۱'ده قدسه گلدیگنده مصطفی کماله عثمانلینك گله‌جگنك لاتین حرفلرنده یاتدیغنی آڭلاتمشدم، او ده اقناع اولمشدی. حتّی 'لاتین حرفلرینك شرفنه' دییه برابر قدح قالدیرمشدق!"

س ۷: پکی اوقور یازارلق آرتدیمی؟

ج ۷: پروف. اویغور قوجه‌باش اوغلنك بلیرتدیگنه گوره ایلك هوسله ملّت مکتبلرینه بر میلیوندن فضله کیشی دوام ایتمش اما آنجق بونك یاریسی مأذون اولابیلمشدی! حرف انقلابندن أوڭجه بر میلیون اوقور یازاریمز واردی. ببکلری چیقاردیغمزده بو، عثمانلیدن یوزده ۱۹ گبی بر اوقور یازار نفوس دور آلیندیغنی گوستریر. ۱۹۳۵'ه گلدیگمزده ایسه ۷ ییلده ۱،۵ میلیونلق بر آرتیش گرچکلشمش، صوڭره کی ییللرده بو آرتیشك خیزی گیدرك یاواشلامشدر. یعنی آتاترکك ۱۹۲۸'ده‌کی "۱ یا ده ۲ ییل ایچنده هرکس اوقور یازار اولاجقدر." أوك گوروسی طوتمامشدر.

داها صوریلاجق چوق صوری و ویریله‌جك جواب وار اما باشقه سفره. یهودی آورام غلانتی، جوابمی أوزتله‌مش ناصل اولسه: "عربی حرفلری، ترقّیمزه مانع دگلدر!"

— ١٣ —

ایلك ایکی دولت ، قرائت و املا زورلغی یوزندن عجبا ایلریلهمهمشلرمی ؟ یاژاپونیایه نهدیهلم ؟ یازیسی رسم یازیسی اولان ژاپونیا ایله یازیسی حرف یازیسی اولان اسپانیا آرهسنده بر مقایسه یاپسهق ، ترقیپی اسپانیاده دکل ژاپونیاده کورورز. بوندن آکلاشیلیورکه، ترقی مطلق لاتین حرفلری ایلهالدهایدیلهمز.[١] بونقطهنك حقیقتی تظاهر ایتدکدن صوکره ، لاتین حرفلری طرفدارلرینه برجواب اولمق اوزره ، لاتین حرفلرینك فائدهلریله مضرتلرینی تثبیت ایدهلم .

فائدهلری بونلردر :

١ — لاتین حرفلری ، برچوجوغه ، قرائتی بر آیده، عربی حرفلری ایسه ایکی یاخود اوچ آیده اوکرهدیر .

٢ — املا مشکلاتی اولمقسزین ، عائله وایش مکتوبلری سهولتله یازدیرر .

مضرتلری بونلردر:

١ — تالی تحصیلك یوکسك قسمیله عالی تحصیلی سوندیرر.

٢ — ملی عرفان مؤسسهلرمزده متفکر یتیشدیرمکه مانع اولور .

٣ — اسلافمزك مؤلفاتی اونوتدیرر .

٤ — ماضیمز ایله اولان هردورلو روابطی کسر .

٥ — کندی یتیشدیرهجکی لاتین حرفلی نسلی کتابسز براقیر.

٦ — اقتصادیاتمزك برقسمنی محو ایدر.بوجهت محتاج ایضاحدر.حدودمزك برطرفنده ساکن قومشولرمز، عربجه ودیکر طرفندهساکن قومشولرمز،عجمجه قونوشدقلرندن وقوللاندقلری یازی عربجهیازی اولدیغندن، بزدهلاتین حرفلری قوللانیلدیغی تقدیرده ، آرهمزده تجارت مخابرهسی و سائطی ساقط اولور .

٧ — عربجه یازیپی قوللانان مملکتلر ایله توركیه آرهسنده بر یابانجیلق حصوله کتیرر، بوجهت محتاج ایضاحدر . یازی برلکی و لسان مقارنتی ، ملتلر

komşularımız, Acemce konuştuklarından ve kullandıkları yazı Arapça yazı olduğundan, bizde Lâtin harfleri kullanıldığı takdirde, aramızda ticaret muhâberesi vesâiti sâkıt olur.

7- Arapça yazıyı kullanan memleketler ile Türkiye arasında, bir yabancılık husule getirir. Bu cihet muhtâc-ı izahtır. Yazı birliği ve lisân mukâreneti milletler arasında bir teveccüh uyandırır. Bu teveccüh bizim için kıymetlidir. Biz de, esbab-ı siyasiyyeden dolayı, teveccühe muhtacız. Çünkü siyasi düşmanlarımız çoktur, çünkü memleketimiz gayet güzel ve zengindir ve ona göz diken çoktur.

Bu mühim meselenin halli için ne yapmalı?

1- Arapça elifbaya pek hafif tadilat idhal etmeli (Bu tadilatın nevini eserimin birinci faslında ber-tafsil izah ettim).

2- Kolay ve resimli elifbâ kitablarını, müsabaka ile yazmalı.

Arabî Harfleri Terakkimize Mâni Değildir

Avram Galanti
(1873-1961)
Yahudi asıllı Türk eğitimci ve siyaset adamı.

عربی حرفلری ترقیمزه مانع دکلدر

استانبول دارالفنونی مدرسلرندن وپورتکیر علوم وفنون آقادمیاسی اعضاسندن
آورام غالانتی

بومطالعاتدن صوکره، حرف واملا مسئلهلرینك موجب ترقی اولدیغنی ادعا ایدنلرك ادعالرینی تدقیق وبونلرك حقلی اولمادقلرینی آتیده کی مثاللر ایله اثبات ایدهلم:

۱ — فرانسه . فرانسزجه الفبا ، تورکجه منفصل الفبادن دها زوردر . فرانسزجه املا ، حال حاضرده کی تورکجه املادن قولای دکلدر .

۲ — انکلتره . انکلیزجه قرائت و املا ، بعض احوالده تورکجه قرائت واملا قدر زور وبعض احوالده دها زوردر .

۳ — ژاپونیا ، ژاپونجهده حرف یازیسی یوقدر . ژاپونلرك یازیسی قسماً رسم یازیسی و قسماً هجا یازیسیدرکه ، قوللاندیغمز یازیدن، نسبت قبول ایتمز درجهده، زوردر .

Bu mütalaadan sonra, harf ve imlâ meselelerinin mûcib-i terakki olduğunu iddia edenlerin iddialarını tedkik ve bunların haklı olmadıklarını âtideki misaller ile isbat edelim:

1- Fransa- Fransızca elifbâ, Türkçe munfasıl elifbâdan daha zordur. Fransızca imlâ, hâlihazırdaki Türkçe imlâdan kolay değildir.

2- İngiltere- İngilizce kıraat ve imlâ bazı ahvalde Türkçe kıraat ve imlâ kadar zor ve bazı ahvalde de daha zordur.

3- Japonya- Japoncada harf yazısı yoktur. Japonların yazısı kısmen resim yazısı ve kısmen hece yazısıdır ki kullandığımız yazıdan, nisbet kabul etmez derecede, zordur.

İlk iki devlet, kıraat ve imlâ zorluğu yüzünden acaba ilerleyememişler mi? Ya Japonya'ya ne diyelim? Yazısı resim yazısı olan Japonya ile yazısı harf yazısı olan İspanya arasında bir mukayese yapsak, terakkiyi İspanya'da değil Japonya'da görürüz. Bundan anlaşılıyor ki, terakki mutlak Lâtin harfleri ile elde edilemez.

Bu noktanın hakikati tezahür ettikten sonra, Lâtin harfleri taraftarlarına bir cevab olmak üzere, Lâtin harflerinin faideleriyle mazarratlarını tesbit edelim.

Fâideleri bunlardır:

1- Lâtin harfleri, bir çocuğa, kıratı bir ayda, Arabi harfleri ise iki yahud üç ayda öğretir.

2- İmlâ müşkilâtı olmaksızın, aile ve iş mektupları suhuletle yazdırır.

Mazarratları bunlardır:

1- Tali tahsilin yüksek kısmıyla âli tahsili söndürür.

2- Milli irfan müesseselerimizde mütefekkir yetiştirmeye mâni` olur.

3- Eslâfımızın müellefâtını unutturur.

4- Mazimiz ile olan her türlü revâtıbı keser.

5- Kendi yetiştireceği Lâtin harfi neslini kitapsız bırakır.

6- İktisadiyatımızın bir kısmını mahv eder. Bu cihet muhtâc-ı izâhtır. Hududumuzun bir tarafında sakin komşularımız, Arapça ve diğer tarafında sakin

آره‌سنده بر توجه اویاندیرر . بوتوجه بزم ایچون قیمتلیدر . بزده ، اسباب سیاسیه‌دن طولایی، توجهه محتاجز. چونکه سیاسی‌دشمنلرمز چوقدر ، چونکه مملکتمز غایت کوزل وزنکیندر واوکا کوز دیکن چوقدر .

بو مهم مسئله‌نك حلی ایچون نه یاپمالی ؟

١ — عربجه الفبایه پك حفیف تعدیلات ادخال ایتملی (بوتعدیلاتك نوعنی اثرمك برنجی فصلنده‌بر تفصیل ایضاح ایتدم) [١]

٢ — قولای و رسملی الفبا کتابلرینی ، مسابقه ایله، یازمالی .

٣ — معلملره الفبانك اصول تدریسنی اوکرەتمك ایچون ، الفبا اصول تدریسنه واقف سیار معلملر تعیین ایتملی .

٤ — اصول تدریسلری ضعیف اولان معلملره، برنوع رهبر اولمق اوزره، حرفلرك انفصال و اتصال خصوصلرینه عائد قواعدی ترتیب ایده‌رك بونلری نوط صورتنده، الفبا کتابلرینك زیرینه درج ایتملی .

٥ — ایلك قرائت کتابلرینی ساده تورکجه ایله یازمالی .

٦ — معلم مکتبلرینك عددنی چوغالتمالی .

٧ — تورکجه کلمه‌لرك کافه‌سنه صوائت ادخال ایتملی

٨ — لسانی آچیق یازمالی

٩ — کوچوك کویلرده معارفك ترقیسنه خادم اوله‌جق و سائطی احضار ایتملی وبوجمله‌دن اوله‌رق، کویلری یکدیکرینی برلشدیرمك ایچون یوللر یاپمالی .

3- Muallimlere elifbanın usül-i tedrisini öğretmek için, elifbâ usül-i tedrisine vakıf seyyar muallimler tayin etmeli.

4- Usûl-i tedrisleri zaif olan muallimlere bir nevi rehber olmak üzere, harflerin infisal ve ittisal hususlarına ait kavaidi tertip ederek bunları not suretinde, elifbâ kitaplarının zirine dere etmeli.

5- İlk kıraat kitaplarını sade Türkçe ile yazmalı.

6. Muallim mekteplerinin adedini çoğaltmalı.

7- Türkçe kelimelerin kâffesine savâit idhal etmeli.

8- Lisanı açık yazmalı.

9- Küçük köylerde maarifin terakkisine hadim olacak vesaiti ihzar etmeli ve bu cümleden olarak, köylere yekdiğerini birleştirmek için yollar yapmalı.

برلك و برابرلك | Birlik ve Beraberlik

ایمان ایتمه‌دکجه جنّته گیره‌مزسکز، بربریکزی سومدکجه ده ایمان ایتمش اولامازسکز. حضرت محمّد

İman etmedikçe cennete giremezsin, birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Hazret-i Muhammed

برلك و برابرلکده قوت، آیریلقده، صیقینتی و فلاکت واردر. ایکنجی عبدالحمید

Birlik ve beraberlikte kuvvet, ayrılıkta, sıkıntı ve felaket vardır. II. Abdülhamid

انسانلر؛ صوسیال بنیه‌ده بر بنا میدانه گتیرمك ایچون بربرلریله کنتلنن، بربرینه دستك اولان، یاپی طاشلری گبی اولمالیدرلر. آلکسیس قارل

İnsanlar; sosyal bünyede bir bina meydana getirmek için birbirleriyle kenetlenen, birbirine destek olan, yapı taşları gibi olmalıdırlar. Alexis Carrel

حرکتده برلك اولمازسه، فکرده‌کی برلك فائده‌سزدر. محمّد اقبال

Harekette birlik olmazsa, fikirdeki birlik faydasızdır. Muhammed İkbal

سن بن دیمك افراد، آرادن برلکی قالدیر،
ملّتلر ایچون ایشته قیامت او زماندر. محمد عاکف أرصوی

Sen ben desin efrad, aradan birliği kaldır,
Milletler için işte kıyamet o zamandır. Mehmet Akif Ersoy

أللر چوغالنجه، ایشلر خفیفلر. انگلیز آتاسوزی

Eller çoğalınca, işler hafifler. İngiliz Atasözü

برلك ایچنده أریین، هر ایشته موفّق اولور. چین آتاسوزی

Birlik içinde eriyen, her işte muvaffak olur. Çin Atasözü

یا أل أله، یا ئولومه. برتراند راصیل

Ya el ele, ya ölüme. Bertrand Russell

جماعت، انسان
وجودلرینك طوپلیلغی
دگل، روحلرك برلك ایچنده
طوپلانمسیدر. ژان ژاق روسسو

Cemaat, insan vücutlarının topluluğu değil,
ruhların birlik içinde toplanmasıdır. Jean J. Rousseau

برلکده قرداش گبی یاشامه‌یی أوگرنملی‌یز،
یوقسه برلکده آبدال گبی ئوله‌جگز. مارتین لوتر کینگ

Birlikte kardeş gibi yaşamayı öğrenmeliyiz,
yoksa birlikte aptal gibi öleceğiz. Martin Luther King

گوجمزی خیرلاشمق ایچون دگل، برلشمك ایچون خرجاملی‌یز. مالجوم

Gücümüzü hırlaşmak için değil, birleşmek için harcamalıyız. Malcolm X

Hüsn-i Hat Çalışmaları

MESUD HIZARCI hizarcizade@gmail.com

Bu sayımızda öğrendiğimiz harflerden "ط" (Tı)'ın diğer harflerle birlikte nasıl yazılacağını göreceğiz. Harfleri yazarken, daha önce öğrendiğimiz başlama ve bitiş şekillerini unutmayalım.

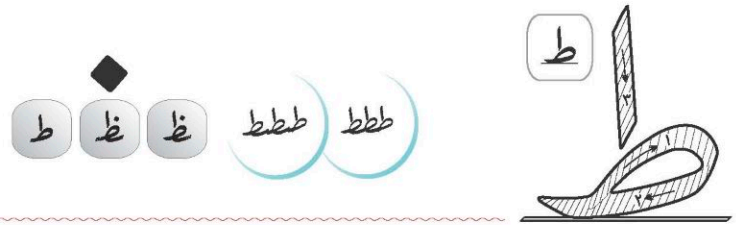

طاط طاص طب طب طج طج طد طد ظر ظر طس طس طسه طسه طص طص طصه طصه

طظ طظ طغ طغ طف طف طو طو طك طك ظك ظك طل طل طم طم طن طنه طنه

طو طو طهط طهط طلا طلا طى طى نوط نوط طار طار ضر ضر طاسه طاسه

طوغرى طوغرى طراوه طراوه طرابيه طرابيه مطابوه مطابوه فوطوغراف فوطوغراف

بالطه بالطه طورون طورون ياطاليجانه ياطاليجانه طيرنافه طيرنافه طيقانيه طيقانيه

اوط اوط آطلاس آطلاس ظل ظل ظلال ظلال لطف لطف الطاف الطاف لطيف لطيف

مظلوم مظلوم طوب طوب افراط افراط طفل طفل نوطى نوطى يومورطه يومورطه جانطه جانطه

Osmanlıca Yazabiliyorum

Dergiyi takip edenler, yazmanın da zevkine ulaşıyorlar. Her ay ilerlediğinizi sizler de fark ediyorsunuz. Her işte olduğu gibi, bu işte de bizzat kendimizin gayret göstermesi önemli olacaktır. Bu ay da aşağıdaki metni Osmanlı Türkçesi/Kur'an harfleri ile yazmanızı istiyoruz.

EN İYİ BEN OLMALIYIM

Öğretmen sınıftaki zeki fakat kıskanç öğrenciye: "Niçin arkadaşlarını çekemiyor, onların yaptıklarını bozup kavga ediyorsun?" diye sordu.

Öğrenci, bir süre düşündükten sonra, "Çünkü onların beni geçmelerini istemiyorum." dedi. "En iyi ben olmalıyım."

Öğretmen, masasından kalktı, eline bir parça tebeşir aldı ve tahtaya 15 cm. uzunluğunda bir çizgi çekti, kıskanç öğrenciye bakarak, "Bu çizgiyi nasıl kısaltırsın?" dedi.

Öğrenci bir süre bu çizgiyi inceleyip içinde çizgiyi birçok parçaya bölmek de olan birkaç cevap verdi. Öğretmen, cevapları kabul etmedi ve tahtaya ilkinden daha uzun bir çizgi çekti. "Şimdi birinci çizgi nasıl görünüyor?" diye sordu.

Öğrenci utana sıkıla, "Daha kısa" diyerek başını öne eğdi.

Öğretmen bu yanıt üzerine öğrencisine unutmaması gereken şu öğüdünü verdi: "Bilgini ve yeteneklerini artırarak kendi çizgini uzatman, rakibinin çizgisini bölmeye çalışmandan daha iyidir."

Muhtelif Kitabeler

FOTOĞRAFLAR: ARİF EMRE GÜNDÜZ

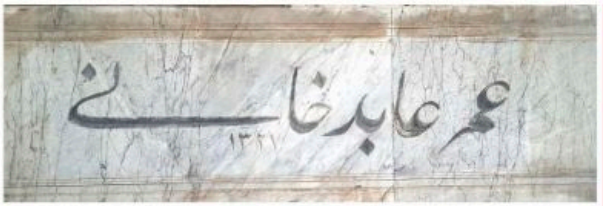

عمر عابد خانی / ۱۳۲۱

Ömer Âbid Hanı / 1321

سلطان سليم افنديمزك جاريه‌لرندن

Sultan Selim Efendimizin cariyelerinden

صاحب الخيرات مرحومه طفلى گل خانمك

Sâhibü'l-hayrât merhume tıflî Gül Hanımın

روح شريفى ايچون الله رضاسيچون فاتحه / ۱۵ ربيع الآخر سنه ۱۲۲۳

Rûh-ı şerifi içün Allah rızâsîçün fâtiha / 15 Rebiülâhir Sene 1223

هو الباقى

Hüve'l-Bâkî

مرحوم و مغفور المحتاج

Merhûm ve mağfûru'l-muhtac

الى رحمت ربّه الغفور

İlâ rahmeti Rabbihi'l-Gafûr

اسلامبولدن باندرمه‌يه مسافرتا

İslambol'dan Bandırma'ya müsâfireten

گلن طوزجى سيّد محمود

Gelen tuzcu Seyyid Mahmud

آغا روحنه رضاءً الله

Ağa ruhuna rızaen lillahi

تعالى بحرمة الفاتحه

Teâlâ bihürmeti'l-Fâtiha

۷ رمضان شريف سنه ۱۱۸۳

7 Ramazan-ı Şerif Sene 1183

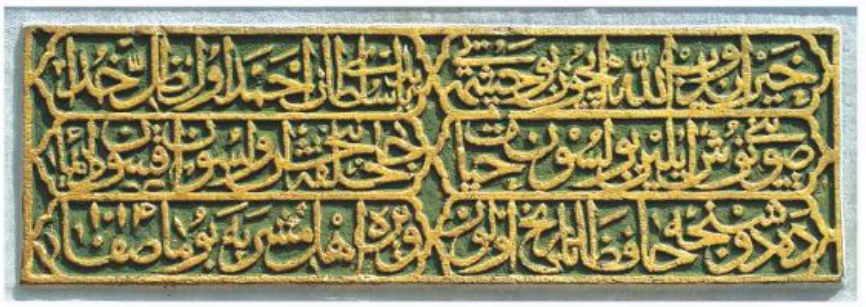

Kelimeler

Zıll-i Hudâ: Hudânın gölgesi
Nûş: İçen
Can-bahş: Can veren
Deh: On
Ehl-i meşreb: Meyledilen, içilen yer
Mâ: Su

خير ايدوب الله ايچون بو چشمه‌يى	ياپدى سلطان احمد اول ظلّ خدا
Hayr idûb Allah içün bu çeşmeyi	**Yaptı Sultan Ahmed ol zıll-i Hudâ**
صوينى نوش ايلين بولسون حيات	خلقه جانبخش اولسون آقسون دائما
Suyunu nûş eyleyen bulsun hayat	**Halka can-bahş olsun aksın dâimâ**
ده دوشنجه حافظا تاريخ اولور	ويره اهل مشربه بو ما صفا
Deh düşünce hâfızâ tarih olur	**Vere ehl-i meşrebe bu mâ safâ**

مکتب رشدیهٔ عسکریه **Mekteb-i Rüşdiye-i Askeriye**	
حضرت عبدالحمید خان معارف پیشه‌نك **Hazret-i Abdülhamid Han maârif pîşenin**	ملكك استقبالنی تأمیندر امنیه‌سی **Mülkün istikbâlini te'mîndir emniyyesi**
آنك ایچون آچدی یر یر منتظم رشدیه‌لر **Ânın içün açtı yer yer muntazam rüşdiyeler**	نه ستانبول و نه بغداد قالدی نه سوریه‌سی **Ne İstanbul ve ne Bağdad kaldı ne Suriyesi**
نقد وقتی صرف ایدوب گل جمع زاد دانش ایت **Nakd-i vakti sarf idûb gel cem'-i zâd-ı dâniş et**	خرج عالمدر اوجوزدر شمدی وزنی قیه‌سی **Harc-ı âlemdir ucuzdur şimdi veznî kıyyesi**
خامهٔ تاز و طن حسنی دیدی تاریخنه **Hâme-i tâz u tın hüsnî dedi tarihine**	فیض و عالمك منبعیدر عسکری رشدیه‌سی **Feyz u âlemin menbaıdır askerî rüşdiyesi**

Kelimeler

Mekteb-i Rüşdiye-i Askeriye: Askeri Ortaokul
Maârif: Eğitim, marifetin çoğulu
Pîşe: Sanat, iş, amel
Emniyye: Güvenlik
Cem': Toplama
Zâd: Rızık, yiyecek
Dâniş: Bilgi, irfan
Harc-ı âlem: Sarf etme, masraf
Veznî kıyye: Tartıya ait okka
Hâme-i tâz u tın: Kalemin süratinden çıkan ses
Menba: Kaynak

تاریخدن بوطلر

ÇİZEN: AHMET ÇAKIL

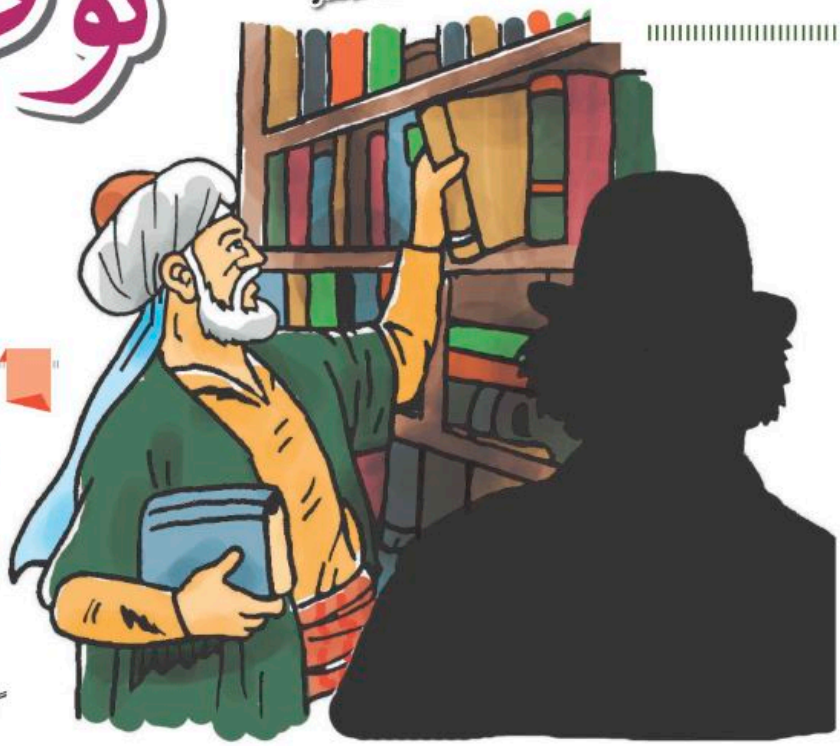

دنیانڭ اڭ گوزلی اولان یازیگزی نییه آتدیگز؟

ابراهیم حقّی قونیه‌لی آڭلاتییور: طوپقاپی سرایندە طوپلانان دیل و تاریخ قونغره سی بیتمش، بو مناسبتله آچیلان سرگی گزیلمشدی. ایتالیان مستشرقلردن پروف. روسسی یانمه گلدی و:

"سزڭ آق دگز حقّنده یازدیغگز یازیلرڭ هپسی ایتالیانجه‌یه چوریلمشدر. طوپ قاپی کتبخانه‌لرینی چوق ایی طانیرسگز، برقاچ کتاب اینجه‌له‌یه‌جگز. وقتمز چوق طار، بزه یاردیم ایدرمیسگز؟" دیدی.

بونی ممنونیتله قبول ایتدم. یانندەکی بر باشقه ایتالیان پروفسورله برابر سرایه گیتدك. کتبخانه مأموری لاتین حرفلریله قارغه‌جق بورغه‌جق یازیلمش قوجه‌مان بر فهرست دفترینی أوگمزه قویدی. بو فهرسته برچوق کتاب و مؤلّف اسملری یاڭلیش یازیلمش، عادتا اویدیرولمش گبیدی.

برلکده اورایه گیتدیگمز بو یبانجی پروفسور ترکولوغلر، بو فهرستڭ صحیفه‌لرینی آچدیلر.

DÜNYANIN EN GÜZELİ OLAN YAZINIZI NİYE ATTINIZ?

İbrahim Hakkı Konyalı anlatıyor: Dolmabahçe Sarayı'nda toplanan Dil ve Tarih Kongresi bitmiş, bu münasebetle açılan sergi gezilmişti. İtalyan müsteşriklerden Prof. Rossi yanıma geldi ve:

"Sizin Akdeniz hakkında yazdığınız yazıların hepsi İtalyancaya çevrilmiştir. Topkapı kütüphanelerini çok iyi tanırsınız, birkaç kitap inceleyeceğiz. Vaktimiz çok dar, bize yardım eder misiniz?" dedi.

Bunu memnuniyetle kabul ettim. Yanındaki bir başka İtalyan profesörle beraber Saray'a gittik. Kütüphane memuru Latin harfleriyle kargacık burgacık yazılmış kocaman bir fihrist defterini önümüze koydu. Bu fihriste birçok kitap ve müellif isimleri yanlış yazılmış, âdeta uydurulmuş gibiydi.

Birlikte oraya gittiğimiz bu yabancı profesör Türkologlar, bu fihristin sahifelerini açtılar. Sonra bir-

birlerinin yüzlerine baktılar. Prof. Rossi kulağıma eğilerek:

"İbrahim Bey!" dedi. "Siz harf inkılâbı yaptınız, Latin harflerini kabul ettiniz. Eski yazınızla yazılmış fihrist defterleri varsa, onları istesek bir suç işlemiş olmayalım!" "Hayır!" dedim.

Hâfız-ı kütüpten İslâm harfleriyle yazılmış fihristleri istedim. Gitti, getirdi. Profesörler on beş dakikada aradıkları kitapları buldular. Prof Rossi: "Kuzum İbrahim Hakkı Bey! Dünyanın en güzeli olan yazınızı niye attınız; o gayet kolay yazılan, çiçek gibi yazı atılır mıydı? Garbın seçkin otoriteleri, ilim adamları kolay yazılır ve güzel bir yazı arıyorlar. Hendesî ve çirkin Latin harflerini niçin kabul ettiniz... Ben Latin'im, Latin harfleri de bizim millî harflerimizdir. Fakat onunla köklü bir ilim yazısı yazılamaz!"

YAVAŞ YAVAŞ DİNİNİ TERK ETMİŞ OLUR

"Bu harfler (Latin harfleri) kabul edildikten sonra Kur'an-ı Azimüşşân'ın kitabet ve kıraati imkânsız ve binaenaleyh Arnavutları Hıristiyanlık dairesine sokmak suretiyle nüfuzunu genişletmek isteyenlerin maksadı hâsıl olacağından, dinî asabiyeti kavmiyet taassubundan daha metin olan bu millet, bu suretle farkında olmayarak yavaş yavaş dinini terk etmiş olur. Avusturya ve cizvit papazlarının müracaat ettikleri şair vasıta ve desiseleri burada tasrih ve saymak istemeyiz. Yalnız bu Elifba meselesi, tehlikenin derecesi ile neticeyi tayine kâfidir."
Süleyman Nazif

صوڭره بربرلرينڭ يوزلرينه باقديلر. پروف. روسسى قولاغمه اگيله‌رك:

"ابراهيم بك!" ديدى. "سز حرف انقلابى ياپديڭز، لاتين حرفلرينى قبول ايتديڭز. اسكى يازيڭزله يازيلمش فهرست دفترلرى وارسه، اونلرى ايسته‌سه‌ك بر صوچ ايشله‌مش اولمايالم!" "خير!" ديدم.

حافظ كتبدن اسلام حرفلريله يازيلمش فهرستلرى ايسته‌دم. گيتدى، گتيردى. پروفسورلر اون بش دقيقه‌ده آرادقلرى كتابلرى بولديلر. پروف روسسى: "قوزوم ابراهيم حقّى بك! دنيانڭ اڭ گوزلى اولان يازيڭزى نيه آتديڭز؛ او غايت قولاى يازيلان، چيچك گبى يازى آتيلير ميدى؟ غربڭ سچكين اوتوريته‌لرى، علم آدملرى قولاى يازيلير و گوزل بر يازى آرييورلر. هندسى و چركين لاتين حرفلرينى نيچون قبول ايتديڭز... بن لاتينم، لاتين حرفلرى ده بزم ملّى حرفلريمزدر. فقط اونڭله كوكلى بر علم يازيسى يازيلاماز!"

ياواش ياواش ديننى ترك ايتمش اولور

"بو حرفلر (لاتين حرفلرى) قبول ايديلدكدن صوڭره قرآن عظيم الشانڭ كتابت و قرائتى امكانسز و بناءً عليه آرناؤدلرى خرستيانلق دائره سنه صوقمق صورتيله نفوذينى گنيشلتمك ايسته‌ينلرڭ مقصدى حاصل اولاجغندن، دينى عصبيتى قوميت تعصّبندن داها متين اولان بو ملّت، بو صورتله فرقنده اولمايارق ياواش ياواش ديننى ترك ايتمش اولور. آوستوريه و جيزويت پاپاسلرينڭ مراجعت ايتدكلرى شاعر واسطه و دسيسه‌لرى بوراده تصريح و صايمق ايسته‌مه‌يز. يالڭز بو الفبا مسئله‌سى، تهلكه‌نڭ درجه‌سى ايله نتيجه‌يى تعيينه كافيدر." سليمان نظيف

DİL'DE İNKILÂP OLMAZ

Otuz-kırk yıl önceki münakaşaları hatırlar mısınız? Yok edilmesi gereken düşman: Osmanlıca. Saldıranlar küstah, savunanlar tabansız. Birincilerin dudağında tılsımlı bir kelime: İnkılâp. Ve arkalarında Batı. İkinciler de aynı mitoslara esir. Ama ayaklarında, çöken bir medeniyetin zincirleri, yürüyemedikleri için koşanlara kızıyorlar...

Ummanı ırmağa bağlamak isteyen bu allameler, bin yıllık tarihimizden habersizdiler. Bir medeniyet emr-i yevmilerle değiştirilemezdi. Yığınlar küskün ve muzdarip, hisarlarına çekildiler. Müstağrip, hem okuyucu, hem seyirciydi artık. Halk okumuyordu.

Dil'de inkılâp olmaz. İhtiyar tarih dünyanın hiçbir ülkesinde böyle bir çılgınlığa şahit olmamıştır. Toplum geliştikçe, dil de gelişir. Osmanlıca diye bir dil yoktur. Osmanlıca, Anadolu'ya yerleşen ve İslâmiyet'i benimseyen Türklerin dilidir. Yani halis Türkçedir, Batı Türkçesi. "Devlet, mektep programlarına yeni terimler sokmuş, fakat edebiyat diline karışmamıştır." Cemil Meriç

دیلده انقلاب اولماز

اوتوز-قرق ییل أوڭجه‌كی مناقشه‌لری خاطرلارمیسڭز؟ یوق ایدیلمسی گركن دشمان: عثمانلیجه. صالدیرانلر كستاخ، صاووونانلر طبانسز. برنجیلرڭ طوداغنده طلسملی بر كلمه: انقلاب. و آرقه‌لرنده باتی. ایكنجیلر ده عین میتوسلره اسیر. اما آیاقلرنده، چوكن بر مدنیتڭ زنجیرلری، یوروییه‌مدكلری ایچون قوشانلره قیزییورلر...

عمّانی ایرماغه باغلامق ایسته‌ین بو علاّمه‌لر، بیڭ ییللق تاریخمزدن خبرسزدیلر. بر مدنیت امرِ یومیلرله دگیشدیریله‌مزدی. ییغینلر كوسكون و مَضطرب، حصارلرینه چكیلدیلر. مستغرب، هم اوقویوجی، هم سیرجیدی آرتق. خلق اوقومییوردی.

دیلده انقلاب اولماز. اختیار تاریخ دنیانڭ هیچ بر ئولكه‌سنده بویله بر چیلغینلغه شاهد اولمامشدر. طوپلوم گلیشدكجه، دیل ده گلیشیر. عثمانلیجه دییه بر دیل یوقدر. عثمانلیجه، آناطولی‌یه یرلشن و اسلامیتی بنمسه‌ین تركلرڭ دیلیدر. یعنی خالص تركجه‌در، باتی تركجه‌سی. "دولت، مكتب پروغراملرینه یڭی تریملر صوقمش، فقط ادبیات دیلنه قاریشمامشدر." جمیل مریج

ملّی كولتور ناصل ویریله‌جك؟

"عرب، یعنی اسكی ترك حرفلری یرینه لاتین حرفلری قبول ایدیله‌لی اوتوز بر ییل اولدی... او زمانڭ یر یر افاده ایدیلن اندیشه‌لر(ندن اڭ بیوگی) ده شویدی: ملّی كتبخانه‌لریمزده‌كی یوز بیڭلرله

MİLLİ KÜLTÜR NASIL VERİLECEK?

"Arap, yani eski Türk harfleri yerine Latin harfleri kabul edileli otuz bir yıl oldu... O zamanın yer yer ifade edilen endişeleri (inden en büyüğü) de şuydu: Milli kütüphanelerimizdeki yüz binlerle eser ne olacak? Yarınki nesiller kendi edebiyatlarını, tarihlerini, dil ve lügatlerini, felsefe din ve hukuk eserlerini okumak imkanından mahrum kalınca, onlara milli kültür nasıl verilecek? Yeryüzünde bir tek memleket gösterilemez ki, orada gençler kazara milli kütüphanelerine girerlerse bir tek eser okuyamadan çıkıp gitsinler. Böyle bir katliam hiçbir memlekette ve hiçbir memleketin tarihinde yoktur... Hele Latin harfleri tamamıyla yerleştikten sonra liselerimizde Arap harfleri okutulmasında hiçbir kanuni mahzur yoktu. Bugün de yoktur..." Peyami Safa

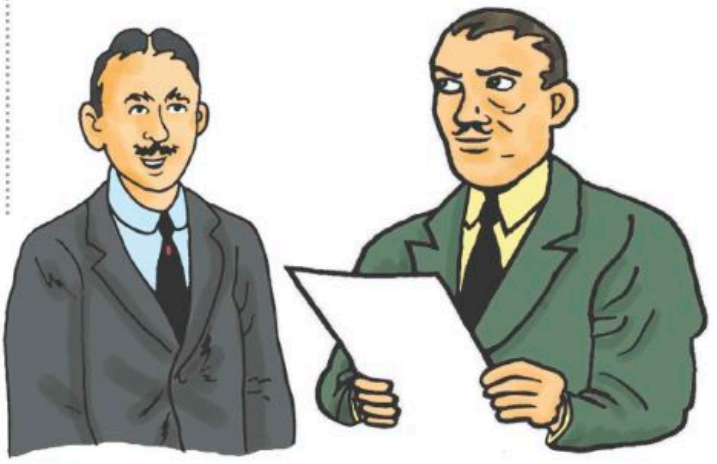

AMAN GÖRMESİNLER, SATAR!

İstanbul'da, hazine-i evrakın kıymettar, tarihî vesikalarını Defterdarlık, gazetelerin iade nüshaları gibi okka ile sattırıyordu. İzmir'de, emval-i metrukeden binlerce cilt kıymetli kitap Maliye Vekâleti müsteşarı beyin emriyle satılığa çıkarıldı. Görülüyor ki maliyecilerin indinde yalnız bir nevi kâğıdın kıymeti var: Para!...

Dün akşam, baktım "Yeni Gün" yeni bir tefrikanın ilânını neşr ediyor. Refikimiz Abdülhamid'in zamanında Zaptiye Nazırlığı etmiş olan Nazım Paşanın hatıratını bir kaç güne kadar derce başlayacağını kâri'lerine haber verirken bir de resim basmış. Bu resim hatıratın istinat ettiği tarihî vesikaları gösterir bir fotoğrafıdır.

"Aman arkadaşlar, maliyeciler görmesin, vallahi, Nazım Paşanın vesikalarını da beş on kuruşa satıverirler."

اثر نه اولاجق؟ یارینکی نسللر کندی ادبیاتلرینی، تاریخلرینی، دیل و لغاتلرینی، فلسفه دین و حقوق اثرلرینی اوقومق امکانندن محروم قالنجه، اونلره ملّی کولتور ناصل ویریله‌جك؟ یر یوزنده بر تك مملکت گوسترمزکه، اوراده گنجلر قضارا ملّی کتبخانه‌لرینه گیررلرسه بر تك اثر اوقویامادن چیقوب گیتسینلر. بویله بر قتلِ عام هیچ بر مملکتده و هیچ بر مملکتك تاریخنده یوقدر... هله لاتین حرفلری تمامیله یرلشدکدن صوکره لیسه‌لریمزده عرب حرفلری اوقوتوله‌سنده هیچ بر قانونی محذور یوقدی. بوگون ده یوقدر..." پیامی صفا

آمان گورمه‌سینلر، صاتار!

استانبولده، خزینهٔ اوراقك قیمتدار، تاریخی وثیقه‌لرینی دفتردارلق، غزته‌لرك اعاده نسخه‌لری گبی اوقه ایله صاتدیرییوردی. ازمیرده، اموال متروکه‌دن بیکلرجه جلد قیمتلی کتاب مالیه وکالتی مستشاری بگك امریله صاتیلغه چیقاریلدی. گورولویورکه مالیه‌جیلرك عندنده یالکز بر نوع کاغدك قیمتی وار: پاره!...

دون آقشام، باقدم "یکی گون" یکی بر تفرقه‌نك اعلاننی نشر ایدییور. رفیقمز عبدالحمیدك زمانده ضبطیه ناظرلغی ایتمش اولان ناظم پاشانك خاطراتنی بر قاچ گونه قدر درجه باشلایاجغنی قارئلرینه خبر ویررکن بر ده رسم باصمش. بو رسم خاطراتك استناد ایتدیگی تاریخی وثیقه‌لری گوسترییر بر فوطوغرافیدر.

"آمان آرقداشلر، مالیه‌جیلر گورمه‌سین، والله، ناظم پاشانك وثیقه‌لرینی ده بش اون غروشه صاتیویریرلر."

Ödüllü Bulmaca

Merhaba Arkadaşlar!

Aşağıdaki kelimelerin Osmanlıca yazılışları harf tablosunda sağdan sola, yukarıdan aşağı ve çapraz olarak yerleştirilmiştir. Latin harfli olarak verilen kelimelerin altındaki boşluklara Osmanlıca yazılışı ile yazıp harf tablosu içerisinde bularak işaretleyiniz. Bulmacanın **son gönderme tarihi 25 Kasım'dır. Neticeler 30 Kasım'e kadar açıklanacaktır.** Doğru cevapları gönderenlerin arasından 5 kişiye "Osmanlıca Gençlik Rehberi" kitabı hediye edilecektir. Cevapları fotoğrafını çekerek mektup@osmanlicadergi.com adresine gönderebilirsiniz.

ع	ن	خ	ص	ح	ظ	ص	ه	د	ص	ق	ه	ش	ل	د	غ	ه	ق	ك	ن
ت	س	د	إ	ي	ض	ض	ض	گ	ل	ق	ف	ظ	ب	ق	ش	ح	ت	غ	إ
ك	ج	ه	ل	گ	ذ	ذ	ت	ي	ض	ا	ه	ب	ه	إ	ص	إ	ط	خ	ق
ش	ظ	ل	ق	ت	ع	ب	ت	ش	و	د	ب	خ	و	ط	ل	غ	ن	ك	ت
ض	إ	ك	ع	م	ع	ح	م	ي	ر	ك	ش	ق	ح	ظ	ع	ك	ه	ظ	ح
خ	ع	و	ك	ع	و	ك	ذ	م	ن	ك	ن	ض	ت	ز	خ	م	ع	ض	ي
ل	ي	ع	م	ل	ذ	د	ق	ر	ر	غ	ا	و	ع	س	ع	ي	ح	ظ	د
ض	إ	ت	و	ق	ي	ذ	ف	ي	غ	ن	م	خ	د	ل	ا	ت	ظ	ح	و
خ	ه	ح	ج	ت	و	خ	د	ن	ق	ت	ذ	ل	م	و	د	ط	ف	ح	ش
ن	ر	ا	ي	ا	ص	ي	گ	ل	ي	ب	س	ن	ه	م	ئ	ت	ص	ق	ه
ن	ج	س	ذ	ت	غ	ط	ا	ذ	ز	ت	ظ	ض	ذ	ق	ص	ز	ت	ك	ت
ظ	ه	ه	ز	غ	ل	ب	ع	د	ن	م	ت	ر	گ	و	أ	ل	ت	ش	ظ
ت	ح	م	ت	ن	ج	ك	ز	ص	ح	ص	م	ه	إ	ك	د	م	ت	ت	ط

Kelimeler

Değişim (.....)

İnkılab (.....)

Ödün (.....)

Taviz (.....)

Öğretmen (.....)

Muallim (.....)

Tahta (.....)

Bilgisayar (.....)

Gelecek (.....)

İstikbal (.....)
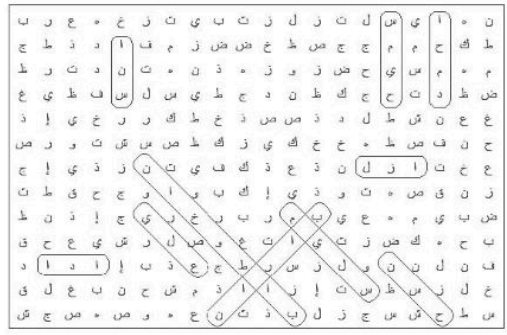
Geçen sayının çözümü